

aluminij

Glasilo delovne organizacije Tovarna glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kidričevo

Ob dveh pomembnih praznikih

Letošnje leto bi lahko imenovali leto kongresov, saj vemo, da se bo v naslednjih mesecih po 9. kongresu ZKS razvrstila še vrsta pomembnih kongresov o katerih že tečejo vse predpriprave.

Praznovanje naših zgodovinskih praznikov je za nas vedno bilo in tudi ostane globoko spoštovanje naše preteklosti in naše zgodovine iz katere smo izšli kot zmagovalci in si v tej smeri ustvarjamo svoj jutrišnji boljši dan, ki pa je v vsem odvisen prav od nas samih. 27. april 1941 bo predvsem za nas Slovence ostal najbolj zgodovinski praznik, katerega se spominja tudi mlajša generacija, to je dan, ko je bila ustanovljena OF slovenskega naroda, takrat edine organizacije (seveda poleg KPJ) v Sloveniji, ki je pozivala in organizirala nenekni boj za dokončno osvoboditev vseh, ki so tolika sto in tisočletja živela v neprestanem tlačanju brez svoje lastne svobode. Le tri dni pozneje pa bomo praznovali mednarodni praznik dela — to je PRVI MAJ. Seveda se bomo z žalostjo v srcih spomnili tudi tovariša Tita, saj bo prav po prvomajskih praznikih poteklo natanko dve leti od njegove mnogo prerane smrti in hude izgube za naše narode in narodnosti. Toda tu nam druga ne preostane kot da še naprej, smelejše in odločneje stopamo po Titovi poti.

Letošnje praznovanje dneva ustanovitve OF in praznovanja prvega maja pa vsekakor tudi zato pomeni nekaj več kot je bilo doslej, prav tako pa je letos jubilejno leto in ni zato zgolj naključje mnogih kongresov, ki se bodo po že končanem 9. kongresu slovenskih komunistov še nadaljevali skozi vse leto. In prav v teh okvirjih letošnjih jubilejev je potrebno prilagoditi tudi našo vsestransko aktivnost na vseh področjih našega dela,

(Nadaljevanje na 2. strani)

tako na delovnih mestih v delovnih organizacijah, kot tudi na družbenopolitičnem torišču v DO in v krajevni skupnosti. Brez dvoma moramo tekoče jubileje proslaviti ne z brezpomembnimi parolami o nadaljnjih akcijah, ampak s konkretnim prizadevanjem slehernega izmed nas. Vsi sprejetj sklepi, zaključki in stališča, tako na že minule kongresu slovenskih komunistov, kot tudi vseh ostalih predstojećih kongresih morajo biti za nas nova naloga pri nadaljnjih prizadevanjih za čimboljše gospodarjenje. Če se le bežno ozremo na minula leta in čase, ko se je naš narod moral boriti za svojo svobodo, potem bomo kaj lahko ugotovili, da je v Sloveniji bila prav OF tista gonilna sila, ki je poleg KPJ oz. nalog KPS bila izrazito plod že do tedaj revolucionarnih prizadevanj vseh naših takratnih slovenskih naprednih protifašističnih sil in je bila v pravem smislu rezultat solidarnosti in izprične delavske zavesti v boju za svoje osnovne pravice. Pomen in prisotnost OF sta v tistih časih pomenila mnogo za naš delavski razred in zato bi bilo zares še kako prav, da bi tudi danes bilo vse prisotno, kot je bilo takrat. Če sem poudaril, da je bila OF takrat za naš delavski razred

izredno pomemben dejavnik v naši delavskih vrstah, potem bi naj to veljalo tudi za današnji čas, s poudarkom za prizadevanje za čimvečjo delovno storilnost ter večjo produktivnost, saj bomo le z delovnimi zmagami tudi najbolje proslavili svoj veliki praznik — obletnico ustanovitve OF Slovenije!

In že je tu 1. maj — za delavce svobodnih narodov največji praznik, ki pa za ostale, ki svobode še ne poznajo pomeni boj za dokončno osvoboditev izpod kolonialističnega jarma in pridobitev svojih osebnih pravic do človeku dostojnega življenja. Prvi MAJ je torej za mnoge izredno vesel — za mnoge pa žal še vedno žalosten praznik. Za nas vesel zato, ker živimo v svobodni domovini — v svobodi, ki smo si jo za težko ceno lastnih žrtev v neenakem krvavem boju težko pridobili, da danes živimo v svobodni socialistični samoupravni družbi in v sistemu delavskega samoupravljanja, ki pa se žal v zadnjem času izmaličuje in ne kaže preveč na sistem samoupravljanja, ki sta nam ga najbolj vzorno predstavila pokojna borca za delavske pravice tovariša TITO in KARDELJ. Žal smo pozabili na tista načela, ki sta jih prav onadva posredovala in na temelje na katerih sta postavila sistem samoupravljanja v naši družbi.

Maj je mesec mladosti — tako je vsaj želel in tudi poudarjal pokojni tovariš TITO in to se tudi praznuje. Zato je maj mladost in radost tisočerih, če ne rečem milijonov ljudi oz. delovnih ljudi širom našega planeta. Že prej sem omenil, da je prav nam Jugoslovanom prvi maj pomeni še mnogo več, kot pa le samo enkratno praznovanje. Natanko pred tremi desetletji oziroma — pred 37. leti smo si priborili narodi in narodnosti Jugoslavije svojo nacionalno svobodo, ki pa je žal danes že mnogokje ne zna ceniti in spoštovati, saj je mlada generacija (mislim na dogodke na Kosovem) povsem pozabila na tiste težke čase, ki jih sama (k sreči) ni doživljala (pa jih zato tudi ne zna ceniti), ki pa bi naj pomenila za naše narode in narodnosti boljše in lepše življenje. To imamo, žal pa si ga zastavljamo vsak po svoje. Zato menim, da mora biti prav letošnji 1. MAJ — mednarodni praznik dela tudi za vse nas dan premika v boljšo in še naprednejšo borbo za vse tisto, kar smo si priborili v težkih časih NOV (mnogi tudi mnogo prej) pod vodstvom nepozabnega pokojnega tov. TITA in vseh, ki danes nadaljujemo njegove misli in njegova načela. NAJ ŽIVI PRAZNIK DELA 1. MAJ!

France MEŠKO

ZKJ morali obravnavati, povedati svoja stališča in končno tudi vgraditi v naš samoupravni in družbenoekonomski sistem.

Članom naše delovne organizacije posredujem vsebino moje razprave:

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZDRUŽEVANJU DELA IN SREDSTEV IN SOVLAGANJE V SKUPNE RAZVOJNE PROGRAME

Pri obravnavi tega vprašanja, ki je v družbenoekonomskem razvoju naše družbe eno od tistih, ki se vse bolj izpostavlja kot nujna ekonomska opredelitev, je potrebno omeniti nekatere ugotovitve, ki so pozitivno vplivale na razvoj teh asociacij še bolj pa je dolžnost na kongresu izpostaviti in opozoriti na tiste, ki so ovirale, da bi se z vsebino povezave še bolj približali sprejetim načelom v Zakonu o združenem delu in ostalih dokumentov ter aktov, ki v svoji vsebini podajajo osnovo za hitrejšo in stabilnejšo gospodarstvo.

Eden od osnovnih in najpomembnejših činiteljev, ki bi ga omenil je obseg in kvaliteta vsebine samoupravnih sporazumov s katerim so neposredni proizvajalci določili obseg združevanja dela in sredstev. Danes je bolj jasno kot kdaj koli prej, da je le kvalitetni vsebini samoupravnih sporazumov možno pričakovati vidnejše ekonomske učinke, zlasti, če gre za obsežnejša skupna vlaganja v posameznih reprodukcijskih celotah in za pravično delitev skupnega prihodka po vloženem delu in dogovorjenih osnovah. Ko sprejemamo te samoupravne sporazume in jim določamo obseg in vsebino, morajo biti prisotna načela skupnega planiranja za osnovo vlaganja v razširjeno reprodukcijo z dolgoročnimi cilji, in jasno opredeljenim smotrom združitve. Pri vključevanju sporazumov v življenje in prilagajanju vsebine osnovnemu namenu so nekatera načela tako rekoč neizogibno prisotna, tista pa, ki so v odvisnosti od prisotnosti notranje organiziranosti v sami asociaciji in zunanjih ukrepov, velikokrat odločilno vplivajo na vsebino in rezultat združevanja. Nekaj nedorečenih in v praksi neuskkljenih stališč slabijo intenzivnost ekonomike in smisel povezovanja v združenem delu. Posledica tega so težave, ki so danes prisotne v našem gospodarstvu. V svoji razpravi želim opozoriti na nekatere od teh, ki se pojavljajo v združenem delu in izven njega, imajo pa odločilen vpliv na sedanje stanje v skupnih organizacijah združenega dela.

Notranja organiziranost v skupnih organizacijah združenega dela je v posameznih primerih s samoupravnimi sporazumi zajeta v okviru, ki zagotavljajo uspešnost gospodarjenja. V praksi pa so prisotna odstopanja zaradi katerih je skupna pot daljša in manj uspešna. To vprašanje je prisotno v organizaciji in prenosu poslovnih funkcij iz delovnih

Vtisi z 9. kongresa ZKS

Deveti kongres ZKS je potekal v času od 15. do 17. 4. 1982 v Cankarjevem domu v Ljubljani. Kongres je spremljalo okrog 680 delegatov in približno toliko gostov ter poročevalcev. Naša delegacija je štela 13 delegatov, so se kongresa udeležili kot člani CK ZKS ali gosti. Povedal sem ostalih 7 pa je bilo vabljenih in že, da je kongres potekal v Cankarjevem domu, v katerem je bilo zagotovljeno nemoteno in po moji oceni tudi uspešno delo kongresa. Če bi ocenjevali intenzivnost dela kongresa, potem velja trditev, da je bilo naporeno in da je potekalo prvi in zadnji dan dopoldan na plenarnih sejah, ves ostali čas v pozne večerne ure pa v komisijah:

— komisija za socialistične in samoupravne družbenoekonomske odnose in razvoj,

— komisija za razvoj političnega sistema socialističnega samoupravljanja,

— komisija za vprašanja vzgoje, izobraževanje, znanosti in kulture,

— komisija za mednarodne odnose,

— komisija za razvoj in statut Zveze komunistov Slovenije.

Po poslovniku kongresa smo se delegati lahko vključevali v delo katerekoli od teh komisij, vendar je treba opomniti, da je sodelovanje v komisijah potekalo z aktivno udeležbo v delu, za kar so bile potrebne temeljite priprave. Zato smo se delegati opredeljevali za delo v posamezni komisiji že nekaj časa prej,

si v zvezi s tem pripravljali gradivo za razpravo. S tako razdelitvijo nalog po komisijah, smo delegati iz naše občine dejansko zajeli vsebino dela kongresa. Jaz in nekateri delegati iz naše občine smo bili vključeni v komisijo za socialistične in samoupravne družbenoekonomske odnose in razvoj in si za delo v tej komisiji pripravil razpravo.

Uvodno poročilo na prvi plenarni seji je podal predsednik ZKS tov. Popit. Dolžan sem povedati, da je poročilo bilo po vsebini konkretno in da je zajelo dejansko vse, kar je v naši družbi danes prisotno in razvoj našega sistema med 8. in 9. kongresom ZKS. Vsebinska tega poročila pa je bila osnova za aktivnosti v komisijah.

V naši komisiji je bilo največ delegatov (okrog 300), kar je razumljivo, ker so v tej komisiji obravnavana vprašanja, ki bremenijo današnji položaj v našem gospodarstvu.

Zanimiva je ugotovitev, da se je za razpravo v naši komisiji prijavilo 190 delegatov, torej več kot 60 % prisotnih. V dveh dneh dela komisije se je zvrstilo 93 delegatov v razpravi, medtem ko so ostali, ki niso prišli na vrsto, oddali svoje prispevke v pismeni obliki in bodo ti, enako kot prispevki tistih v razpravi, zajeti v dokumentih kongresa.

Bil sem med tistimi, ki so že prvi dan dela kongresa, v večernih urah, sodelovali v razpravi. Menim da je prav, da vsebino svoje razprave posredujem čla-

nom naše delovne organizacije v celoti kot sem jo imel na kongresu. Razumljivo je, da je s strani udeležencev v naši komisiji bilo pričakovati največ sugestij za razreševanje problematike v našem gospodarstvu. Posledica teh sugestij pa so bili številni predlogi za dopolnitev vsebine resolucije, statuta in ostalih dokumentov sprejetih na kongresu. Omenjeni dokumenti kongresa so, zraven uvodnega poročila predsednika tov. Popita pomembni in menim, da bi bilo prav, če bi se z vsebino seznanil sleherni delavec, posebej še člani naše organizacije. Nosilci teh razprav pa bi morale biti osnovne organizacije ZK v TOZD in DSSS.

V delu kongresa, kot na plenarnih sejah, tako tudi v delu komisij, so sodelovali vidni predstavniki našega gospodarskega in političnega življenja. Naj jih nekaj navedem: Sergej Krajger, Stane Dolanc, Miha Marinko, Franc Leskovšek — Luka, Vida Tomšič, Lidija Šentjunc, Zvone Dragan, Roman Albreht, Pepca Kardelj, Jože Smole in ostali. Precejšnji del delegatov iz tujine je sodelovalo po komisijah — največ v komisiji za mednarodne odnose in komisiji za razvoj političnega sistema.

Naj zaključim s svojimi vtisi z ugotovitvijo, da je bila organizacija kongresa na višku in da so sprejeta pomembna stališča ZKS, ki bi jih v obdobju po kongresu in pred 12. kongresom

organizacij v skupno organizacijo združenega dela. Predvsem gre za naslednja vprašanja:

— skupna finančna politika (gre za interno banko ali za druge oblike finančnih služb),

— skupni marketing (raziskava tržišča s posebnim poudarkom na zunanje tržišče),

— področje skupnega planiranja,

— skupni razvojni koncepti.

Reprocelotam v mejah posameznih republik (med temi je tudi naša), je težko zagotoviti osnovne surovine, ki bi v reproceloti omogočale nemoteno delo in v večini primerov moramo iskati dolgoročne rešitve izven meja naše republike. Žal se na tej relaciji pojavljajo taki odnosi, ki v naši samoupravni družbi ne bi smeli biti prisotni: ne spoštujemo se samoupravni dogovori, pogodbene obveznosti in navsezadnje tudi ne sredstva, ki smo jih leta in leta vlagali v surovinsko bazo. In ker se v takih primerih prekrija vertikalna povezava, nastaja v reproceloti vrzel, ki je v horizontalni povezavi ne moremo razreševati. Morebitne intervencije republiških institucij pa v takih primerih ne dosegajo svojega namena in so v posameznih pomembnih primerih brezuspešne.

Družbena akumulacija. V zvezi s tem bi lahko vzeli kot osnovo za razpravo vsebino resolucij osmega kongresa ZKS, ko je družbena akumulacija v tem dokumentu zavzela pomemben prostor. Danes si lahko postavimo vprašanje, če je na tem področju dosežen zaželeni cilj, ki je jasno opredeljen v dokumentih predhodnega kongresa. 8. kongres ZKS je po tem vprašanju zavzel stališča iz katerih izhajajo jasne usmeritve:

— akumulativna sposobnost združenega dela,

— intenzivnost vlaganj družbene akumulacije,

— usmeritev vlaganj družbene akumulacije.

O akumulativni sposobnosti združenega dela je danes zelo

težko dati oceno. Pri tem se v ospredje postavlja vprašanje, ki je izpostavljeno na predhodnem kongresu in sicer organiziranost in sistem dela bank, ki obračajo sredstva združenega dela. Prisotnost tega problema je danes še bolj vidna kot v obdobju 8. kongresa in kot kaže tudi v bližnji bodočnosti ne moremo pričakovati vidnejših rezultatov pri razreševanju tega problema. Dejstvo je, da se o usodi akumulacije združenega dela odloča izven združenega dela. Osnova za tako stanje je v združenem delu, ki ne sprejema objektivne (lahko rečemo minimalno obstoječe) možnosti združevanja sredstev.

O družbeni akumulaciji, ki bi po poldrugem letu srednjeročnega razvojnega obdobja v naši republici morala imeti opredeljen obseg in smeri vlaganja je povedanega veliko, v praksi pa narejenega zelo malo. Še danes si nismo na jasnem, kam usmeriti družbeno akumulacijo, da bi se znebili problematike, ki v osnovi vpliva na razrešitev v našem gospodarstvu še kako pomembnih vprašanj. S pravico, dolžnostjo in moralno odgovornostjo postavljamo danes vprašanje, kaj lahko pričakujemo in kakšen bo uspeh naših prizadevanj v koncepciji razvoja naše republike, ko nam po pol-drugem letu še ni jasno kakšne so temeljne usmeritve našega razvoja.

Vprašanja, ki sem jih omenil, postavljam v zvezi z načeto temo: problematika, oziroma objektivne in subjektivne težave, ki so danes prisotne v konceptu razvoja našega gospodarstva s poudarkom na vpliv le-teh na združevanje dela in sredstev.

Mnenja sem, da stališče s kongresa ne moremo obravnavati le kot resolucijo, temveč kot dokument, ki mora najti prostor v aktivnosti slehernega komuniste in osnovnih organizacij ZK ne glede, če gre za zvezo komunistov v združenem delu ali izven.

I. Mazera

Delo delegacij zbora združenega dela v TOZD Predelava aluminija

Na začetku moram povedati, da konferenca delegacije ni zaživila kot bi to bilo potrebno in zaželeno. Med vzroke lahko štejemo: izmensko delo, neaktivnost posameznih delegatov temeljne organizacije, oziroma nesklepčnost na sejah delegacije. Skoraj enako lahko rečem, da je bilo delo delegacije v TOZD (izmensko delo, neaktivnost nekaterih članov in nesklepčnost na sejah delegacije). V temeljni delegaciji smo imeli največ težav s sklepnostjo na sejah, zaradi izmenskega dela ali zasedenosti članov delegacij. Sicer smo sklicevali seje delegacij takrat, ko je bilo omogočeno največje število prisotnih delegatov. V drugi polovici mandatnega obdobja smo redno vabili na seje predstavniške DPO, predsednika DS in direktorja TOZD Predelava aluminija. S predlogom dnevnega reda so bili seznanjeni tudi vabljeni na seje delegacij, prej, kot je bila seja sklicana.

Obravnava gradiva Občinske Skupščine ZSD je tekla na seji delegacije. V zadnjem času smo uvedli, da je gradivo bilo posredovano čim prej članom delegacij, posebej članom v izmenah. Tako smo uspeli seznaniti člane delegacij iz izmen pred sejo delegacije in konference delegacij z vsebino gradiva. Pri obravnavi gradiva smo delegati pogrešali tesnejše sodelovanje z delavskim svetom TOZD in DPO v TOZD. Večkrat smo obravnavali precej odgovorne zadeve iz Skupščinskega gradiva, pa žal iz baze konkretnih stališč in pripomb ni bilo, da bi na seji občinske skupščine delegati iz naše TOZD sodelovali bolj tvornejše in uspešneje.

Po mnenju članov delegacij iz TOZD še nismo uspeli v največji možni obliki vzpostaviti stik z bazo. Pri našem delu smo pogrešali več pobud od DPO, samoupravnih organov in delavcev v TOZD. Res pa je, da oblika povratne informacije ni najboljša. Delegati imamo občutek, da nas v določenih primerih to oddaljuje od baze, kar seveda ne sme biti.

Delegati ugotavljamo, da na nivoju DO pomoči od DPO, kakor tudi od strokovnih služb, največkrat ni bilo. Seveda nam je to povzročalo velike težave na sejah ZSD Skupščine občine Ptuj. Malokdaj smo delegati iz TGA imeli usklajena stališča do skupščinskega gradiva. Da bi to pomanjkljivost odpravili smo uvedli usklajevalni sestanek pooblaščenih delegatov iz TGA pred sejo občinske Skupščine ZSD SO Ptuj. Ta usklajevalni sestanek poteka bolj ali manj uspešno. Mislim, da pomen usklajevalnega sestanka pooblaščenih delegatov ne bi smeli zanemariti niti v bodoče, ampak moramo imeti to za obvezno.

Precej več pomoči smo delegati pričakovali od sindikata TGA za uspešnejše delo delegatov v Zboru združenega dela Skupščine občine Ptuj, zaradi stališča in pripomb k skupščinskemu gradivu.

Želim povedati, da ima sindikat, kot sestavni del zavestnih sil svojo vlogo in odgovornost jasno določeno v mnogih dokumentih. Žal pa tega v praksi se ne izvaja. Sindikalna odgovornost se začne v temeljni organizaciji združenega dela in v delovnih skupnostih, kjer je še zlasti, ob ostalih družbenopolitičnih organizacijah, osnovna organizacija zveze sindikata zelo pomembna. Menim, da bi morale osnovne organizacije zveze sindikata vlivati na to, da se ustvarijo pogoji za delo delegacij, da je delo med samoupravnimi organi dobro usklajeno. Sindikat mora še zlasti postati mobilizator delovnih ljudi pri uresničevanju njihove samoupravne funkcije in se truditi za usposabljanje delegatov, ki opravljajo zelo pomembne funkcije v sistemu socialistične samoupravne demokracije. Na seji Zbora združenega dela je pravzaprav delegatski finale. Pomembnejše je, kakšna je dotedanja politična in delegatska priprava in to od temeljne organizacije združenega dela naprej, kajti v samoupravni in politični akciji moramo popraviti vse, kar morda ni bilo dobro, da bi zbor združenega dela le verificiral že sprejeta stališča delavcev in delovnih ljudi. Tega pa še ni dovolj. Moramo se zavedati, da v naši družbi delegatski sistem ne more delovati samostojno, zaprt le v krog delegacij in delegatov. Žal pa je večkrat še prisotno pojmovanje, da so delegacije organi za potrebe nekoga izven temeljnih samoupravnih okolij. Zategadelj je tudi odnos do njih drugačen, kot do notranjih samoupravnih organov. Vzamemo primer, da do priprav sej delavskega sveta v temeljni organizaciji združenega dela imajo strokovni in poslovodni delavci praviloma drugačen odnos, kot do priprav sej delegacij za zbor združenega dela, čeprav je res, da je delegacija okno v delegatski sistem, preko katerega delavci lahko odločajo o zadevah, ki jih po njihovi naravi ne zmorejo rešitve v svoji temeljni organizaciji ter se morajo o njih dogovarjati z drugimi delavci in delovnimi ljudmi. Po potrebi, glede na dnevni red zasedanja zbora, mora sindikalna organizacija opozoriti delegate na določeno problematiko.

V sistemu informiranja delavcev v naši tovarni oziroma v TOZD je potrebno razviti način (najbolj učinkovitejšo metodo) informiranja delavca o gradivu in povratne informacije. Mož-

(Nadaljevanje na 4. strani)

IZNAJDITELJSTVO

nosti imamo zato v TGA dovolj in sicer: tovarniško glasilo Aluminij, Novice in prek razglasne postaje.

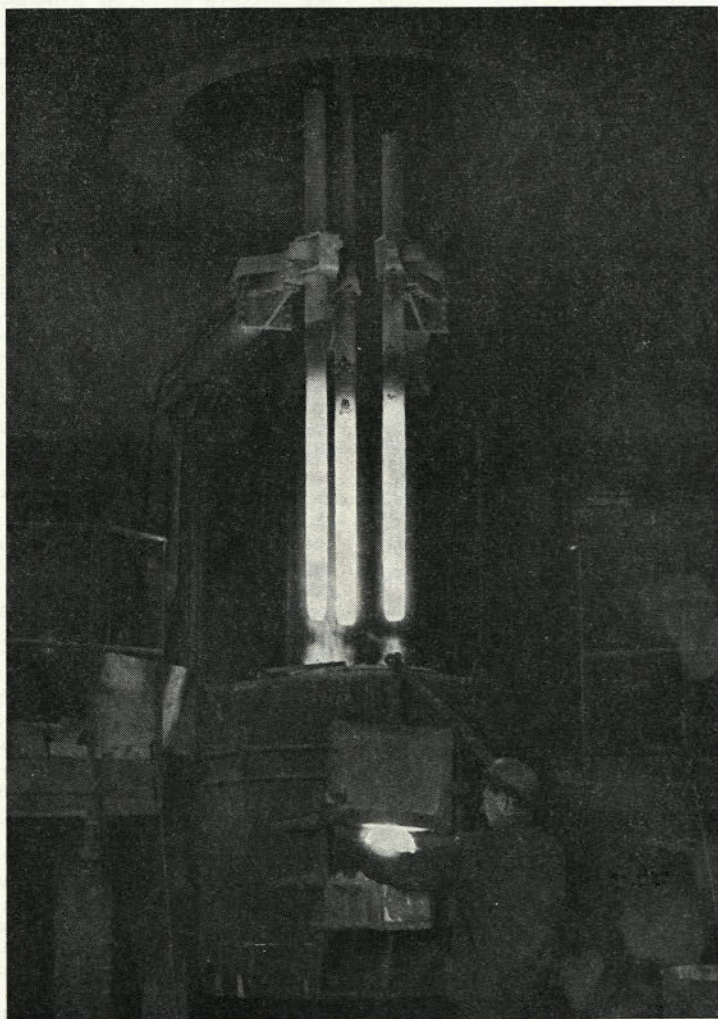
Moram, pa priznati, da ni lahko biti delegat.. Dozdajšnja delegatska gradiva zajemajo široka delovna in življenjska območja. Delegati so brez sodelovanja ustreznih strokovnih s.uzb in DPO težko odločajo in oblikujejo stališča k skupščinskim gradivom.

Nemalokrat se je namreč dogajalo, da smo morali delegati iskati pojasnila pri pristojnih službah, ki so pravzaprav dolžne gradivo razložiti in pripraviti okvirne predloge.

Pri izobraževanju delegatov smo pri nas naredili zelo malo. Sicer na nivoju TGA smo imeli enkrat za delegate sklican sestanek, oziroma razpravo o delegatskem sistemu, kar na žalost ni prinesel pričakovanega uspeha. Posebej bi poudaril, da za uspešnejše delo delegatov in delegacij v TGA bi bilo potrebno jih seznaniti s Poslovnikom Skupščine občine Ptuj, ter z letno analizo dela delegatov in delegacij v naši delovni organizaciji sprotno odpraviti težave v delu delegatov in delegacij. Te naloge bi morala dati v program dela konferenca sindikata TGA, vsako leto ter jih dosledno izvrševati. Vemo, da se delegatski sistem razvija ter zaradi tega moramo stalno dograjevati. Ne smemo namreč dovoliti, da se pojavi občutek pri delegatih, »da smo prepuščeni sami sebi«.

Varju Imre

Elektrode

NAŠA SODELAVCA ZORAN HERIC IN RAJKO TOPOLOVEC PREJETA NAGRADO OBČINSKE RAZISKOVALNE SKUPNOSTI PTUJ ZA IZREDNE DOSEŽKE NA PODROČJU INVENTIVNE DEJAVNOSTI V LETU 1981.

PISMENO PRIZNANJE OBČINSKE RAZISKOVALNE SKUPNOSTI PTUJ TUDI NAŠI DELOVNI ORGANIZACIJI.

V torek, 30. marca 1982 je bilo v TGO GORENJE VELENJE, TOZD Elektronika v Ptuj v okviru dneva inovatorjev občine Ptuj posvetovanje, namenjeno vzpodbujanju inventivne dejavnosti v delovnih organizacijah ptujske občine. Prireditve ob 30. marcu — Dnevu inovatorjev občine Ptuj postajajo že tradicionalne — letošnja je bila že peta po vrsti. To je obenem tudi priložnost, da se ugotovijo dosežki na področju inventivne dejavnosti v preteklem letu, osvetlijo problemi, ki otežujejo hitrejšo reševanje in večjo množičnost na tem področju in nakažejo smernice za boljše delo v prihodnje. Kljub zelo ugodni »družbeni klimi«, kot zelo radi ugotavljamo, se pred inovatorje čisto postavljajo nerešljivi problemi, ko je treba njihove zamisli prenesti v prakso. Sami, brez pomoči ustreznih strokovnih služb, predvsem pa vodilnih delavcev v TOZD, inovatorji pogosto obupajo prej, preden njihove

zamisli dobijo konkretno obliko. Tako leto za letom na posvetovanju pravzaprav ugotavljamo isto:

— da je med našimi delavci še vse premalo takih, ki ob svojem delu tudi razmišljajo;

— da imajo vodilni ljudje prevečkrat predsodke, ko jih z novo zamisljo obiščejo podrejeni — češ, to vendar ni »nič takega, kar bi se izplačalo«;

— da vse prevečkrat udarj na dan zelena zavist, ko je treba sodelavcu priznati, da je pri svojem delu napravil več, kot samo od njega pričakovali;

— da vse pre pogosto mislimo, da za to, kar je delavec naredil, že tako dobiva plačo.

To so prav gotovo največji problemi. Premagali jih bomo samo in edino z množičnostjo in z urejenim nagrajevanjem po delu, ko bo vsak od nas videl, da pomeni prihranek pri materialu večji dohodek, prihranek pri delovnem času — ne več prostega časa, temveč boljše izrabljen delovni čas, zmanjšanje stroškov za energijo — večjo produktivnost, skratka, da pomeni boljše delo, lepši današnji in zanesljivejši jutrišnji dan.

Ne bi nam smelo biti pretežno priznati, da je tudi sodelavec pаметen in prizadeven. Vzpodbujati bi morali njegovo ustvarjalnost, namesto da »gojimo« njegovo nepomembnost.

Na posvetovanju je bilo veliko povedanega o problematiki množične inventivne dejavnosti (MID) v organizacijah združenega dela pa tudi o izkušnjah na področju inventivne dejavnosti na Japonskem in v Ameriki. O tej temi je govoril gost mag. Božo Hribernik, profesor VTS Maribor. Tema bi bila zanimiva tudi za širši krog naših delavcev, zato bomo poskušali pridobiti predavatelja za ponovitev predavanja v TGA.

Poleg ogleda proizvodnih obratov gostitelja TOZD Elektronika in poročila Raziskovalne skupnosti občine Ptuj o stanju inventivne dejavnosti v letu 1981 v OZD ptujske občine, je bila na dnevnem redu posvetovanja tudi podelitev nagrad in priznanj občinske raziskovalne skupnosti najuspešnejšim inovatorjem za dosežke na področju inventivne dejavnosti v letu 1981. Med nagrajenci sta bila tudi dva naša sodelavca, in sicer:

1. ZORAN HERIC, strojni tehnik iz DSSS — Sektorja za investicije, je dobil 1. nagrado v znesku 6.000 din za inventivni predlog »ZAPRTI SISTEM HLADILNE VODE — NOVA LIVARNA«. Več o avtorju in predlogu smo napisali v februarški številki Aluminija leta 1981;

2. RAJKO TOPOLOVEC, organizator proizvodnje iz TOZD Predelava aluminija, je dobil 3. nagrado v znesku 4.000 din za inventivni predlog »PREDLOG IDEJNEGA PROJEKTA NAPRAVE ZA ZLAGANJE IN VEZANJE HLEBČKOV ZA 5 kg LIVNI STROJ«.

Avtorja in njegov predlog smo predstavili v zadnji številki Aluminija.

Obema naše čestitke!

Med tremi organizacijami združenega dela, ki so v zadnjih letih naredile na področju množične inventivne dejavnosti največ v ptujski občini, je poleg DO »Olga Meglič« in DO »AGIS« tudi naša delovna organizacija. Za prizadevnost na tem področju je Občinska raziskovalna skupnost Ptuj vsem trem podelila pismena priznanja.

Kljub očitkom, da v TGA nismo storili vsega, kar bi lahko in morali storiti na tem področju, nam pomeni to priznanje vendarle spodbudo za nadaljevanje našega dela.

C. P.

Inventivni predlog št. 240

Inventivni predlog »SPREMEMBA PRI REKONSTRUIRANJU STIKALNEGA PROSTORA DEKOMPOZERJI« je delo inovatorja Staneta HOJAKA, mat. št. 3219, elektrotehnika iz TOZD Vzdrževanje.

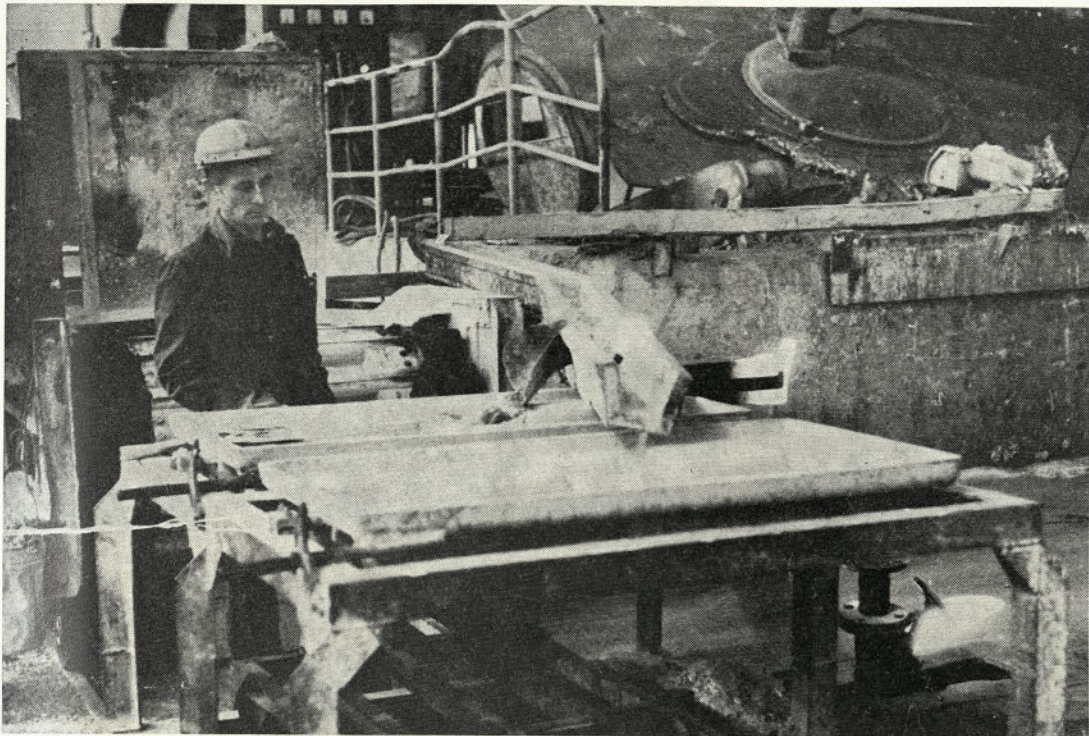
Njegov predlog je na svoji seji dne 1. 9. 1981 potrdil delavski svet TOZD Tovarna glinice za koristnega in mu za uporabo predloga odobril enkratno odškodnino v znesku 25.939,60 din.

Avtor predloga je predlagal spremembo projekta izvajanja razširitve elektromotorskega razvoda v stikalnem prostoru dekompozercji, ki ga je izdelal Projektivno-konstrukcijski oddelek leta 1979. Predlagana sprememba zajema relejna polja št. 26, 27 in dosedanje relejno polje 28 po sistemu, kot je izjeden stikalni prostor Rdeča — filtrirnica — separacija in ima za posledico veliko zmanjšanje za rekonstrukcijo stikalnega prostora dekompozercji potrebnih finančnih sredstev. Prihranek predstavlja: 40 m kabla PP 41, 3 x 240 + 120 mm², 60 kg bakra za zbiralnice, 1 kom. ločilnik 1000 A, 1 kom. krmilni transformator 380/48 V 3 kVA, 1600 kg železa raznega profila, 16 m² gumi tepiha, 35 kg pertinaksa in 515 ur dela, kar v dinarjih znaša 243.805,00 din.

Komisija za inventivno dejavnost je predlagala delavskemu svetu TOZD Tovarna glinice, kjer se predlog uporablja, naj na osnovi izkazanega prihranka odobri avtorju enkratno odškodnino, pri kateri naj delavski svet upošteva tudi razmerje avtorja in njegovega predloga do njegovih rednih nalog in opravil, kar je delavski svet TOZD Tovarna glinice tudi storil.

Tov. HOJAK dela v TGA že 17 let, to je njegov prvi prijavljen in uspešno rešen inventivni predlog, prijavil je tudi že drugega, ki prav tako nakazuje prihranek. Tudi v bodoče mu želimo uspeh pri delu.

Cilka Podbreznik

Livar

Potrebno bo več posluha do mnenj in predlogov

Mnogokrat je slišati, da se nekatera mnenja in predlogi delavcev ne upoštevajo dosledno in da je mnogokrat za njihove predloge od raznih strani premalo posluha. O delovanju našega obrata — družbene prehrane smo svoj čas pisali tudi v našem glasilu, prav tako je večkrat bilo o tem na razpravah delavskih svetov in zborih delavcev, pa žal ni bilo posluha za njihova stališča in mnenja ali bolje rečeno predloge za nekatere rešitve. Mnogokrat je bilo pripomb na kvaliteto malic, drugič na količino, saj se mnogokrat dogaja, da dobi delavec polno porcijo — kot temu pravimo — spet drugič manj in tako dalje. Reš ni možno vedno ugoditi vsem, ker se najdejo tudi taki, ki radi preveč kritizirajo in godrnjajo, da pa je mnogo pripomb delavcev pa le upravičenih in da so njihova stališča pravilna. Vsi se zavedamo dejstva, da so cene v neprestanem porastu in, da prav zato tudi v ODP ne morejo ustvarjati čudežev, toda so pa zadeve, ko bi o njih pa le trebalo razmisliti. Žal prav delavci v obratu oz. TOZD glinice nimajo možnosti, da bi zaradi takšnega tehnološkega postopka dela hodil k malici v jedilnico v sanitarni — to predvsem velja za glinico iz rdečega in belega dela, pa se pač malico večkrat tudi hladno (tu ni krivde ODP) — ker je pač le-to potrebno prinesiti od jedilnega mesta v za to pripravljene jedilnice v samem obratu. Toda kot sem že omenil, glede količine, ki se menjava (menda je to odvisno od delilk — alj od česar drugega — ne vem) in, prav zato se dogaja, da delavci dobijo premajhne obroke in to pred-

vsem tisti delavci, ki opravljajo predvsem več ali manj fizična dela in zato tudi potrebujejo več energije za svoje telo. Velikobolj čudno pa se sliši tole, da dobi delavec makarone z mesom prek katerih je prelit sok rdeče pese in seveda sama rdeča pesa, pa taka malica nima več niti nobene oblike še manj pa posebnega okusa — to mi bo menda potrdil sleherni delavec in tudi ostali, ki dobijo servirano vsako jed posebej. Če bo kdaj prišlo do tega, da bi se zgradil obrat v sami tovarni — potem bi morda vsaj kar se tiče toplega obroka in serviranja vsake jedi posebej bilo nekaj več prednosti, saj se že s samim prevozom in prelaganjem hrane iz posode v posodo kvaliteta spremeni, tudi ohladi in je pač tudi to vzrok, o katerem je pač potrebno imeti mero potrpljenja. Da se pa malica deli različno od polovice ali do skoraj polne posode pa je tudi vprašanje, o katerem bi morali voditi računa odgovorni v ODP.

Ne vem kaj sploh tudi dela komisija, ki je nekje imenovana oz. izvoljena za kontrolo kvalitete malic (ali kako se že ta komisija imenuje). Ne vem če leti člani kdaj sploh kaj delajo in poročajo, ali pa so bili imenovani le zgolj zaradi formalnosti, ker bi pač tako bilo zadoščeno našim zahtevam in aktom. Mislim, da bo tukaj še potrebno precej reči okrog tega problema in celo zadevo spraviti v normalnejše in objektivne okvire. Je še pa druga plat o kateri želim prav tako nekaj reči in to zares v imenu mnogih delavcev. To so razne prireditve v dvorani, ko se restavra-

cija (točilnica) zapre že ob 18. uri in je tako vsak delavec, ki gre v nočno ali domov iz popoldanske izmene prikrajšan, saj ne more nikjer dobiti cigaret, popiti kakšno pivo ali brizganec in sok ker kratkoma ni za njih nikjer prostorčka, kjer bi lahko te stvari imeli in dobili. Nekoč je to bilo urejeno in je vse to bilo moč tudi kupiti, čeprav je bila v dvorani veselica ali podobno. Danes pa nam razni plesi, ki jih prav v Kidričevem prirejajo enkrat maturanti, drugič trgovci; pa banke in knjigovodje ter ne vem kdo vse še, onemogočajo, da bi dobili tisto, o čemer sem predhodno poudarjal. Da se pri vsem tem razumemo: Nihče od nas ni proti temu, da se dvorana koristi, saj zato tudi obstoja in, da bi se tako tudi kaj pridobilo po tej plati, vendar to ne za vsako ceno, ki jo plača prav tisti delavec, kateremu bi naj ta obrat bil namenjen. Poudaril sem že, da vsi vemo kakšne so cene raznim živilskim — prehrabnim artiklom, saj to sami občutimo tudi doma, vendar pa se sprašujemo, ali res ne bi nikakor bilo mogoče napraviti takega prostorčka, kot je nekoč že bil in so bilj vsi skupaj zadovoljni tako eni kot drugi. Mi delavci imamo nekaj občutek, da je ta menza — ki ji mnogi radi rečejo tudi »delavska menza« — delavska le takrat, ko je potrebno plačati oziroma kriti precejšnjo izgubo tega obrata, kot je to bilo tudi pri tem zaključnem računu — da se pa nato na delavca pozabi do naslednjega sprejemanja ZR. Tega si ne bi smeli dovoliti in da se kaj takega še lahko sploh dogaja pri nas.

Še vedno je mnogo takih, ki so to menzo ali kot pač pravimo ODP gradili in še danes bodisi delajo v tovarni ali pa že uživajo svoj zaslužen pokoj, pa bodo kaj lahko povedali, kako je bilo nekoč, čeprav ni vedno možna primerjava glede na takratno in današnje stanje — pa vendar je za razmisliti! Ker sem bil v minuli mandatni dobi predsednik DS TOZD tovarne glinice, smo bili prvič prav mi tisti, ki nismo izglasovali večjega osebnega prispevka delavca k obroku malice. Čeprav smo vedeli za težave, podražitve in podobno pa so članj vseeno zahtevali konkretnije obrazložitve in v tej smeri sprejeli tudi ustrezen sklep. Odbor za gospodarjenje TGA je celo naročil odgovornim ODP, da do naslednje seje DS glinice pripravijo na njihov sklep ustrezen odgovor oz. konkretnije obrazložitve, katere pa kljub temu do seje nismo dobili, pa glede na stanje kljub vsemu le potrdili predlog ODP. Toda to je vsekakor dokaz več, kakšno je to poslovanje in kakšni so odnosi med nami in zato ni niti malo čudno, če prihaja do takega nezadovoljstva, godrnjanja in kritiziranja, čeprav pri vsem tem niso krivi vsi, ki so zaposleni v ODP. Zato ponovno poudarjam našo željo, da se v bodoče le uredi nek prostor v katerem bi delavci, o katerih sem pisal prej, dobili to ali ono. Pri tem niso potrebne nobene žgane pijače ali kava, ampak le cigarete, sokovi, kislata voda, vino in pivo pa bo zadovoljstvo tudi od delavčeve strani, kajti ni kaj preveč radosten, če spoznava probleme tega obrata le tedaj, ko mora njegov TOZD kriti toliko in toliko milijonov (starih) dinarjev izgube, za katero pa kot sem poudaril niso krivi le tam zaposleni, kljub vsemu pa mora delavec vedeti, kaj več tudi o njihovi problematiki skozi leto in ne le ob ZR. Zato bo potrebno skupnih dogovorov in ustreznih rešitev, pa bo stanje le steklo. To sem moral omeniti, ker je to mnenje mnogih zaposlenih in ne le moje osebno mnenje! Upajmo na boljše čase!!

France MEŠKO

**ALUMINIJ
PRIČAKUJE
VAŠE
PRISPEVKE!**

Ustrezna filtracija - čisto okolje

(Aluminij št. 3)

1. Problematika

»TGA« je sklenil pogodbo z »Đuro Đakovićem« za dobavo novega kotla, ki se bo postavil v obstoječo kotlovnico. Za odvod dimnih plinov novega kotla je bil prvotno predviden nov kovinski dimnik višine 40 m, za čiščenje dimnih plinov pa ciklon.

Predpisane vrednosti čiščenja dimnih plinov je možno doseči le s sodobnim elektrofiltriranjem in dimnikom ustrezne višine (80 do 90 m). Ker pa to pomeni precej večja investicijska sredstva, se intenzivno dela na tem, da bi odvajali dimne pline preko obstoječega dimnika. Obstoječi kotli v TGA obratujejo sedaj brez filtracije dimnih plinov. Kot možne variante za rešitev navedene problematike so sledeče:

Varianta I. — priključitev na obstoječi dimnik. Obstoječi dimnik višine 140 m je projektiran za obratovanje treh kotlov, za kar je bila projektirana tudi kotlovnica. Dokumentacija o hidravličnem izračunu dimnika ne obstaja. Kotlovnico in dimnik povezuje zidani dimni trakt, katerega sestavni del je elektrofiltrska zidana zgradba, ki je bila izvedena po načrtih firme Lurgi. V sami elektrofiltrski zgradbi niso bile nikoli vgrajene naprave za čiščenje plinov.

Varianta II. — priključitev na nov dimnik. Dimni kanali vodijo od novega kotla skozi steno kotlovnice do elektrofiltra in naprej v nov dimnik.

Varianta III. — priključitev na obstoječi dimnik. V tej varianti porušimo obstoječo elektrofiltrsko zgradbo, na njenem mestu se postavi nova elektrofiltra (dva), ki lahko očistita dimne pline vseh treh kotlov. Za filtra se namesti ventilaorja dimnih plinov (ekshaustorja).

Varianta III. je še dodatno razdelana. Za izvedbo sta možni dve podvarianti in sicer:

Podvarianta III.1 — poruši se polovico obstoječe elektrofiltrske zgradbe, na tem mestu se postavi nov elektrofilter. Obratovanje med postavljanjem prvega elektrofiltra poteka po polovici obstoječega kanala. Po zaključeni montaži prvega filtra se obratovanje preusmeri preko novega elektrofiltra, med tem pa se poruši preostali del obstoječe elektrofiltrske zgradbe in na njeno mesto postavi nov drugi elektrofilter.

Podvarianta III.2 — izvede se obhodni kanal mimo obstoječe elektrofiltrske zgradbe, nato se poruši in na njeno mesto se postavi nova elektrofiltra.

2. Prednosti in slabosti posameznih variant

Prednosti:

Varianti I. in III.: odpade odprave izgradnja novega dimnika višine 80—90 m. Z dvema novima elektrofiltrima se reši pro-

blem čiščenja dimnih plinov vseh kotlov. Varianta II.: s postavitvijo novega dimnika se dobi nov sklop za proizvodnjo pare, ki deluje povsem neodvisno od obstoječih naprav.

Slabosti:

Varianta I.: — nihče od proizvajalcev elektrofiltrske opreme ni pripravljen dobaviti in v obstoječo zgradbo vgraditi potrebno obratovanje paralelnega obratovanja obstoječih kotlov (ki delujejo na naravni vlek) in novega kotla (ki ima ekshaustor) je možno rešiti z vzdolžno pregraditvijo dimnega kanala, kar zahteva daljšo zaustavitev obratovanja kotlarne.

Ob tem so potrebne še delne rušitve kanala.

Varianta II. — da bi dosegli enak efekt čiščenja dimnih plinov kot pri varianti I. in III., je potrebno postaviti tri elektrofiltre in nov dimnik, kar pa je bistveno dražje kot izvedba pod virianto I. in III.

Varianta III.: za realizacijo te variante je potrebno rušenje obstoječe filtrske zgradbe, kar je vezano na zaustavitev kotlarne. Pri tem je vrsta tehničnih problemov, od katerih vsak lahko onemogoči realizacijo predlagane variante (trajanje rušenja zgradbe, trdnost obstoječega dimnega kanala glede na zvečanje podtlaka v dimnem kanalu, regulacija obstoječih kotlov glede na večji podtlak v dimnem kanalu, vlek dimnika in nazadnje nepredvidljive težave, ki se pri rušenju obstoječe filtrske zgradbe lahko pojavijo in s tem bistveno podaljšajo zaustavitev obratovanja kotlarne).

3. Zaključek

Glede na prejšnje ugotovitve lahko že z gotovostjo izločimo varianto I., saj ni pričakovati, da bi kdo od izdelovalcev opreme bil pripravljen vgraditi v obstoječo filtrsko zgradbo potrebno opremo.

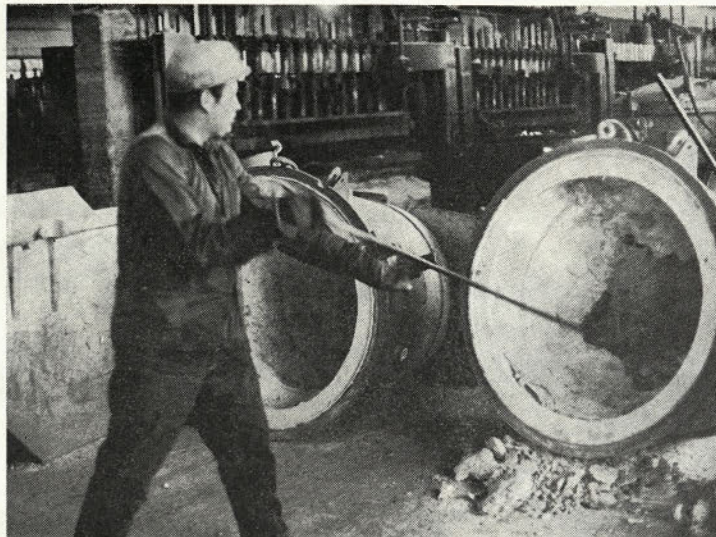
Varianta II. — izgradnja novega dimnika je enostavno izvedljiva in zahteva precejšnja investicijska sredstva.

Varianta III. — je bistveno cenejša od druge, vendar je potrebno opraviti še nekatere analize in raziskave. V teku je analiza problematike, ki jo prinaša varianta III., kakor tudi zbiranje ponudb in evalvacija stroškov za posamezne variante.

Iz opisane problematike je razvidno, da se dela intenzivno na filtraciji dimnih plinov, vzporedno pa potekajo dela na samem visokotlačnem kotlu, pripravi vode ter odvodu pepela. Kotel naj bi začel poskusno obratovati 1. novembra 1983.

Vodja projekta

Bojan Grobovšek, dipl. inž.

Čiščenje

Ekologija in kultura

Med atributi, ki jim je namen obogatiti brezmejno vsebino in neskončnost pojavnih oblik kulture, je nepogrešljiva, zaenkrat pre malo raziskovan in uporabljen atribut **ekološka kultura**. Res, med dolgo vrsto privednikov, ki jih dodajamo pojmu kulture je treba zapisati tudi ekološka, to se pravi kultura, ki je v enako spoštljivem odnosu do naravnih in z delom ustvarjenih vrednot kot do **neločljivosti človeka in narave**. Zunaj narave ni obstojnosti človeka in njegove družbe, a obstojnost ter dobra ali slaba prihodnost narave je vedno bolj v njenih mislih in dejanjih.

Mladi Marx pravi, da odtujeno delo in odtujen proizvod človeku hkrati odtujujeta naravo in njegov rod. Zato je vsako sovražno dejanje proti naravi tudi tako dejanje proti sočloveku.

Poznavanje zakonitosti razvoja in družbe in njune enotnosti pa je predpogoj za ekološko osveščenost, le-to pa za ekološko kulturo. Zato je ta čas ekologija enako nepogrešljiva v znanosti in kulturi kot v izobraževanju in vzgoji.

Med priporočili, s katerimi se zaključujejo mnoge uspešnice hkratnega ekološkega in futurološkega značaja, je neporešljivo tudi priporočilo o obveznosti obravnavanja nasprotij med naravo in družbo, ki so karakteristična za povojno obdobje **znanstveno tehnološke revolucije**.

Vsa prizadevanja, ki začenejajo svoje raziskovalno delo iz ekoloških ocen pojavnosti onesnaževanja in razvrednotenja okolja ter grozečega izčrpanja naravnih virov energije, surovin in hrane, se prej ko slej znajdejo v slepi ulici **tehnokratizma**, če nezadostno upoštevajo, da tudi nasprotja med naravo in družbo niso

razrešljiva znotraj nasprotij čisto ekološkega značaja, temveč da so tudi ta odraz doseženega stanja proizvodjalnih sredstev in družbeno ekonomskih odnosov, ki so ob njih nastali, na medčloveških, medrazrednih in mednarodnih relacijah. Še več, da z druge strani, razvojna nasprotja sodobnega sveta ne grozi z ekološko krizo, samo zaradi doseženega stanja proizvodjalne tehnike, marveč še bolj zaradi različnih **interesov** tistih, ki to tehniko drže v rokah, in zaradi teženj **zavesti**, ki tem rokam narekuje in izkazuje njihova dejanja.

V človeški in družbeni zavesti ni ničesar, kar ni prišlo vanjo iz objektivno bivajočega sveta. Ali se to pravi, da tudi odtod ne more priti ničesar, kar ni odraz objektivnega? Pač! Posamezne oblike zavesti, kot so v našem primeru spoznanje naravnih zakonitosti in težnje po komplementarnem uravnavanju procesov naravne in družbene reprodukcije, delujejo druge na druge v sferi zavesti in odtod porajajo njene nove oblike. Od nagnjenj samozavesti je potem odvisno, ali nove oblike zavesti teže le k temu, da bi življenje in svet še bolj **spoznale**, ali pa tudi k temu, da bi oba **spreminjale in spreminile**. Nekatere oblike zavesti — ideološke, znanstvene, kulturne in druge so že po svoji naravi take, da le raziskujejo in spoznavajo, druge pa take, da njihov še bolj aktivni značaj ne bi bil več tisto, za kar so v zgodovini človeške misli dobile tako in tako svojo identiteto. V sodelovanju aktivnih in pasivnih oblik zavesti pa postanejo aktivne vse, če je le med njimi dovolj prodorna. Potemtakem bi lahko rekli, da nima nobena oblika zavesti pravico do svoje identitete, če ni aktivna sama ali pa ni postala aktivna v so-

delovanju z drugimi, če ni postala aktivna sodelavka v raziskovanju, razpolaganju in spodbujanju človeškega in družbenega ustvarjalnega življenja.

V kontekstu skupnega obravnavanja ekologije in kulture nas najbolj zanimajo znanstvene in estetske oblike človeške in družbene zavesti.

Ker je v mogočni in mnogoteri sistemski zgradbi biosfere človek najvišje razvito živo bitje, edino bitje, ki se zaveda samega sebe in svojih dejanj, je logično reči, da se tudi le v človeku narava samega sebe zaveda, kljub nezadržni, le njen lastni elementarni samodejnosti. S tem pa je človek tudi edino bitje, ki mu je narava z njej lastno spontanostjo poverila odgovornost za vsa dogajanja v njej. Zato so človekova poseganja v naravo le toliko upravičena, kolikor bolj se opirajo na poznavanje zakonitosti biološke reprodukcije, kolikor bolj svoja poseganja v naravo preverja tudi s kriteriji odgovornost za posledice svojih dejanj, toliko bolj se ta poseganja vključujejo v sfero kulture kot skupnega imenovalca vseh človeških in človekovih odnosov do sočloveka, do družbe in narave, ki ji pripada, in zunaj katere zanj ni obstoja. Zato je vsako razhajanje človeka z naravo hkrati razhajanje s samim seboj, z lastnim naravnim bistvom, opravičljivo le kratkotrajno in pod pogojem, da vsako dejanje drugotnega značaja že v svoji začetni pobudi vsebuje tudi prihodnost vračanja v sistem naravnih zakonitosti.

Kolikor sta človek in družba po posameznih razvojnih obdobjih zvesta takemu idealu, je seveda odvisno, da drugi strani, od vztrajnosti gibanj, ki sta jih sama spodbudila od zunaj naravnih zakonitosti in od tega, koliko so prerasla v samostojno silo iznad njiju samih. Taka je vztrajnost znanstveno tehnološkega razvoja, brez katerega ni napredka, ne glede na njegov odnos do narave, a le dotlej, ko razhajanje z naravo doseže nevarnosti ekoloških kolapsov in grožnje globalne ekološke krize.

Take grožnje so se v sedemdesetih letih tega stoletja naselile v razvojno resničnost ter znanstveno in kulturno zavest hkrati. V relacijah med kulturo in ekologijo pa se na svoi način izraža imperativ, da je v tem zgodovinskem trenutku poleg preverjanja oblik zavestnega usmerjanja družbenoekonomskega razvoja potrebno preverjanje vseh oblik človeške in družbene zavesti tudi z vidika plemenitenja ali rušenja komplementarnih razmerij med biološkimi in tehnološkimi delom družbene reprodukcije.

INTERDISCIPLINARNOST

Če danes družimo pojme ekologija in kultura, to tudi ni brez razvojne pogojenosti in vzročnosti. Združevanje teh vi-

dikov družbene zavesti poznamo že od prej, toda lastno interdisciplinarno identiteto je dobila rezultanta takega združevanja šele v današnjem času zaostrenih nasprotij med naravo in družbo, ne glede na to, ali je dobila svoje posebno ime ali ne.

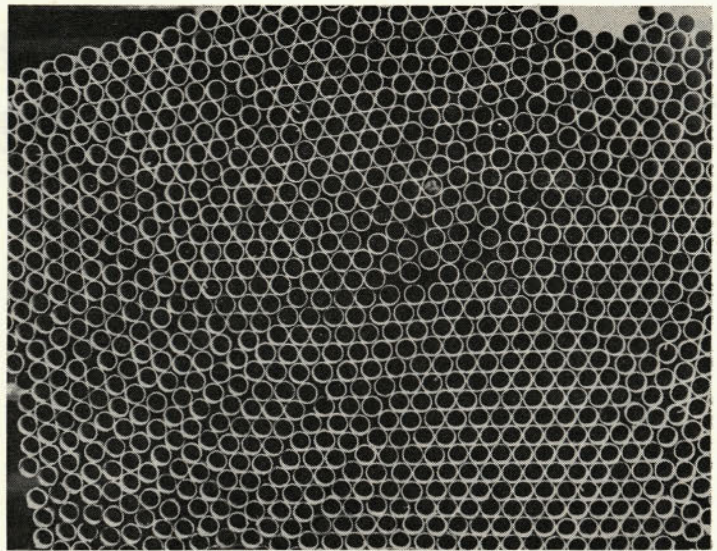
Iz istih pobud so nastali pojmi kot so humana, socialna, urbana pa še drugačna ekologija. Na drugi strani je iz podobnih pobud tudi kultura dobila neskončno dolgo vrsto pridevnikov — mednje lahko štejemo ekološko kulturo, ki vsi skupaj znova in znova dokazujejo, da kultura ni ne disciplina, ne samo družbena dejavnost mnogoterih oblik, marveč pomeni aktivno obliko človeške in družbene zavesti, katere identiteta je prav v tem, da terja čim bolj spontano, tem zvestejša je svoji identiteti — človeškemu kriteriju za vse, kar se dogaja v človeškem in družbenem življenju.

Kolikor smo se sposobni dvigniti iznad vključenosti v podedovane strokovne razlage in interesne navade, potem se bomo lahko sporazumeli s tezo, da je v vsaki obliki družbene zavesti in v vsakem človekovem dejanju in družbeni dejavnosti nekaj znanosti in umetnosti. Njuna medsebojna razmerja so kajpak različna, a ne apriorno, marveč spet odvisno od človeške in družbene zavesti na eni strani, ter od razvojne resničnosti in družbeno ekonomskih odnosov, ki pa si jih je spet ustvaril organiziran družbeni subjekt sam, na drugi strani. Zato teh razmerij ni mogoče teoretično identificirati enkrat za vselej, ker so, kot rečeno, odvisna od danega prostora in časa. Toda, če v vsaki obliki družbene zavesti, v vsakem času, vsakih pogojih, in v vsakem prostoru ni nekaj ali več znanosti in umetnosti, potem vsaka taka oblika zgublja svojo človeško in človečansko esencialnost.

Nasprotja med naravo in družbo, posebno v pojavnosti izčrpavanja naravnih virov energije, surovin in hrane ter onesnaževanja in razvrednotenja okolja, so povzele take razsežnosti, da jih ni mogoče obvladati brez teoretične razlage in brez le-takih izhodišč za družbeno akcijo. Zato ponavljamo priporočilo, da bi morala ekologija, znanost o interaktivnih in komplementarnih razmerjih med živo in neživo naravo ter naravo in družbo, postati del izobrazbe sodobnega človeka in kodisciplina vseh znanosti, ki se tako ali drugače srečujejo z ekološkimi zakonitostmi narave. Tembolj bi morala postati del izobrazbe tistih strokovnih profilov, ki se s svojim delom posegajo v razmerja med živo naravo in njenim neživim okoljem, med biološkim in tehnološkim delom družbene reprodukcije, posebno pa inženirskih kadrov.

(Se nadaljuje)

Ivo Ercegović, dipl. inž.

Cevi

Izkušnje delegatske piramide

Tretje delegatske volitve so zanami, rešene so v veliki meri vse dileme, tudi neznank verjetno ni več.

Na končno sliko delegatske piramide ne vpliva tisto, kar se je dogajalo v neposrednem volilnem postopku. Tisto, kar sledi po volitvah v bazi bo imelo pomembno vlogo za sestavljanje delegatskih skupščin in organov. Še več, ta vpliv je lahko odločilen, zato so opravičeni zahtevki, da ravno ta odločujoči posredni volilni mehanizem mora biti odprt javnosti.

Izkušnje iz prejšnjih delegatskih volitev bi morale biti dober pouk, kako razne križanke in spletkarjenja večkratno škodujejo delegatskemu sistemu in zupanju ljudi v njih, pa tudi, če so te križanke in spletke motivirane, a vedno se prezentirajo z dobrim namenom.

Ne bi se smele ponavljati prejšnje napake, da v boju za strukturo zanemarimo kvaliteto, da se v logiki števil izgubi človek. Če nimamo vzrokov za dvom, da bo v združenem delu in krajevni skupnosti osnovno merilo iznašanje in volitve kandidatov v praksi potrjena opredeljenost za samoupravni socialistični sistem se ne bi bilo treba bati »neposlušnega« kadra tistim, ki so dobili zaupanje volilcev. Med drugim ni daleč od boja za oblast, posebej, če njegov protikandidat izpolnjuje vse kadrovske kriterije.

Ni dvoma v to kakšne so družbene in politične opredelitve. Vendar ne smemo živeti v iluzijah, da ne bo poskusov zapostavljanja sprejetih opredelitev, tako kot se to našlo dogaja z drugimi javno sprejetimi in zapisanimi stališči. Jasno nam mora biti da fukcionarski »fotelj« ni izgubil magične vabljivosti, zato zapuščanje »foteljev« večina sprejema kot tragedijo in konec

velike kariere. Iz tega prihaja odgovor, zakaj jo bodo nekateri za vsako ceno poskušali zadržati. Med ostalim, tudi dosedanje nekatere rešitve famozne rotacije so bile bolj podobne vrtiljaku (eni in isti v krogu izbrani) kot pa toboganu.

Človek dobi občutek, katerega se težko znebi, če enkrat prideš v »priviligiran« sloj naše družbe, nenormalno bi bilo, če bi ga po izteku mandata zapustil. Večina jih vidi po izteku mandata samo dve poti. Prva pot je vertikalno napredovanje in druga (slabša) vodoravna pot.

Bolj razumljivo povedano: predsednik družbenopolitične skupnosti, ali predsednik izvršilnih organov, nekateri od družbenopolitičnih organizacij lahko naslednji mandat napreduje v enega od zveznih, republiških ali regijskih organov oziroma, da v občinskem merilu opravlja funkcijo približno istega ranga. Kljub številnim napakam in neuspehom po izteku mandata se vsi počutijo kot dobri generali pogostokrat tudi izgubljene bitke. Za redke se javno pove, da niso svoje funkcije opravljali uspešno, nasprotno se trdi, kako so bili volilci spet srečne roke, ker so izvolili pravega človeka na pravo mesto. Saj so ga res volilci izvolili v začetni fazi na lasten predlog ali na predlog soimišljenikov, ni dosti možnosti za večje spremembe idejne kadrovske rešitve.

In nazadnje, ni vse tako črno kot izgleda. Vsem tistim, ki slučajno še niso dojeli navedenih igrac ostajajo v tolažbo naslednje (četrt) delegatske volitve.

Zato vsi tisti, ki bodo še sodelovali v zaključni fazi volitev in prek skupščinskega sistema volili, naj ostanejo dosledni željam in zahtevkom baze v kateri so sami zrastle.

R. M.

Rezultati gospodarjenja v letu 1981 v TOZD Llbk Trbovlje

TOZD Livarna lahkih barvnih kovin Trbovlje, v sklopu delovne organizacije TGA »Boris Kidrič« Kidričevo, je poslovno leto 1981 zaključilo z ostankom čistega dohodka v višini 6,26 mio d.n. Livarna je v tem obdobju dosegla zelo visoke rezultate. Vendar pa gre v resnici tu za normalizacijo poslovnega rezultata, saj vemo, da je bila Livarna v preteklih letih v sanaciji.

V letu 1981 jel ivarna izpolnila količinski (po tonah odlitkov) in vrednostni načrt (po finančnem učinku).

V livarni smo odlili 1.378,4 tone odlitkov in dosegli vrednost prodane proizvodnje v višini 210.371 tisoč dinarjev.

V odliti količini je upoštevana proizvodnja lastne livarne, niso pa tu zajeti kooperanti in ostala realizacija.

Stopnja izmeta izdelkov, glede na proizvedeno količino, ki je razvidna iz reklamacij in ostale dokumentacije, se je v letu 1981 zmanjšala in je znašala 3,35 %, v letu 1980 pa je procent izmeta znašal 4,85 %.

Stopnja izmeta zaradi reklamacij v odnosu na prodano količino izdelkov, znaša 2,32 %, v letu 1980 pa je ta stopnja znašala 2,42 %. Tudi tu je razviden trend upadanja procenta izmeta.

Očitno je, da smo kvaliteto izdelkov naše livarne, v letu

1981 izboljšali. Ta podatek je tembolj spodbuden zaradi tega, ker je ob zaostrenih pogojih gospodarjenja in poostreni vhodni kontroli kupcev to zelo pomemben dosežek. Poleg višjih prihodkov od prodaje izdelkov, pa smo v naši livarni dosegli tudi višje prihodke od obresti in druge prihodke. Zaradi devizne problematike v letu 1981 pa so se bistveno znižale pozitivne tečajne razlike.

V letu 1981 smo izvažali proizvodnjo v ZRN k firmi SIEMENS Berlin in k firmi BERNDES v Arnsherg ter k TECHNOCOMMERZU v Berlin. Posredno smo izvažali tudi preko delovne organizacije FEROPLAST iz Buj — SR Hrvatska.

Plana izvoza nismo izpolnili, saj ni bil dosežen niti 50 procentno. Plan za konvertibilno področje je bil dosežen 39 %, plan za klirinško področje pa je bil dosežen v višini 54 % po količini. Vrednostno pa so ti odstotki nekoliko višji.

Naročila iz tujine so se znižala zaradi spremenjenega tržnega položaja, previsokih cen naših izdelkov (nekonkurenčnost) in tudi zaradi rekonstrukcije motorja (pri odlitku ANSCHLUSS) v DDR Berlin.

V temeljni organizaciji livarna lahkih barvnih kovin Trbovlje, smo imeli v letu 1981 približno 0,2 % neupravičenih izostankov od skupnega fonda

ur. Od letnega fonda ur pa so ti izostanki znašali 0,5 %.

Število zaposlenih se je v tem letu gibalo po planu. V letu 1981 smo opravili 50.579 nadur ali od skupnega fonda ur 12 %. Tolikšno število nadur smo opravili zaradi precejšnjega števila izostankov delavcev v direktni proizvodnji (bolniške, porod. bolniške, dopusti in neupravičeni izostanki). Tudi livna orodja in proizvodne naprave so že nekoliko iztrošeni.

V tem času je bilo potrebno opravljati tudi precej obsežna dela — vzdrževalna dela na orodjih in napravah.

V letu 1981 smo izplačali 36.518.479 din bruto OD. Indeks povečanja v primerjavi z letom 1980 je 1,61.

V letu 1981 smo imeli veliko fluktuacijo, še posebno v odlitku odlivanja in čiščenja odlitkov. Poslovanje v letu 1981, v primerjavi z letom 1980 je bilo precej izboljšano. Odlita količina na zaposlenega pa je bila višja v letu 1980. To pa je zaradi zniževanja obsega naročil v letu 1981 — drugo polletje, zato se je zmanjšal fizičen obseg proizvodnje.

Poslovno leto 1981 smo v livarni pričeli dokaj ugodno. Dosegli smo tudi znosno razmerje med prodajnimi cenami in stroški poslovnega procesa. Vso proizvodnjo prvega polletja smo tudi prodali.

V drugem polletju 1981 pa so se poslovne razmere precej poslabšale. Kupci so zmanjševali naročila, z izjemo Prve petoletke Trstenik. To pa je povzročilo količinsko znižanje proizvodnje. Tako smo dosegli manjši dohodek, še posebno zaradi zvišanja fiksnih stroškov na enoto proizvoda. V drugem polletju so še naprej večali stroški poslovnega procesa, zvišale so se tudi nabavne cene aluminijevih zlitin, energije, storitev in drugih polizdelkov in izdelkov, ki jih rabimo v procesu proizvodnje.

Kljub zvišanim stroškom poslovanja, pa so prodajne cene naših izdelkov ostale nespremenjene. Dohodek se je zato prelivljal k dobaviteljem.

V tem letu smo imeli tudi velike težave glede pravočasnega poravnanja finančnih obveznosti naših kupcev. Ob pomanjkanju trajnih obratnih sredstev, je to predstavljalo ogrožanje likvidnosti naše temeljne organizacije. Za zagotovitev likvidnosti smo najemali kratkoročne premostitvene kredite, kar pa je zopet višalo stroške poslovanja.

Tako smo v drugem polletju porabili precejšen del tistega, kar smo v prvem polletju ustvarili.

Poslovno leto 1982 pričnemo naša livarna s slabšim startom, kot prejšnje leto. Manjka nam definitivnih naročil, ki bi v celoti pokrila naše proizvodne zmogljivosti. Definitivna naročila imamo v glavnem od Prve petoletke iz Trstenika in od Tomosa Koper. Ostali stalni kupci pa so poslali le informativne potrebe za leto 1982, ker definitivnih naročil niso v stanju poslati.

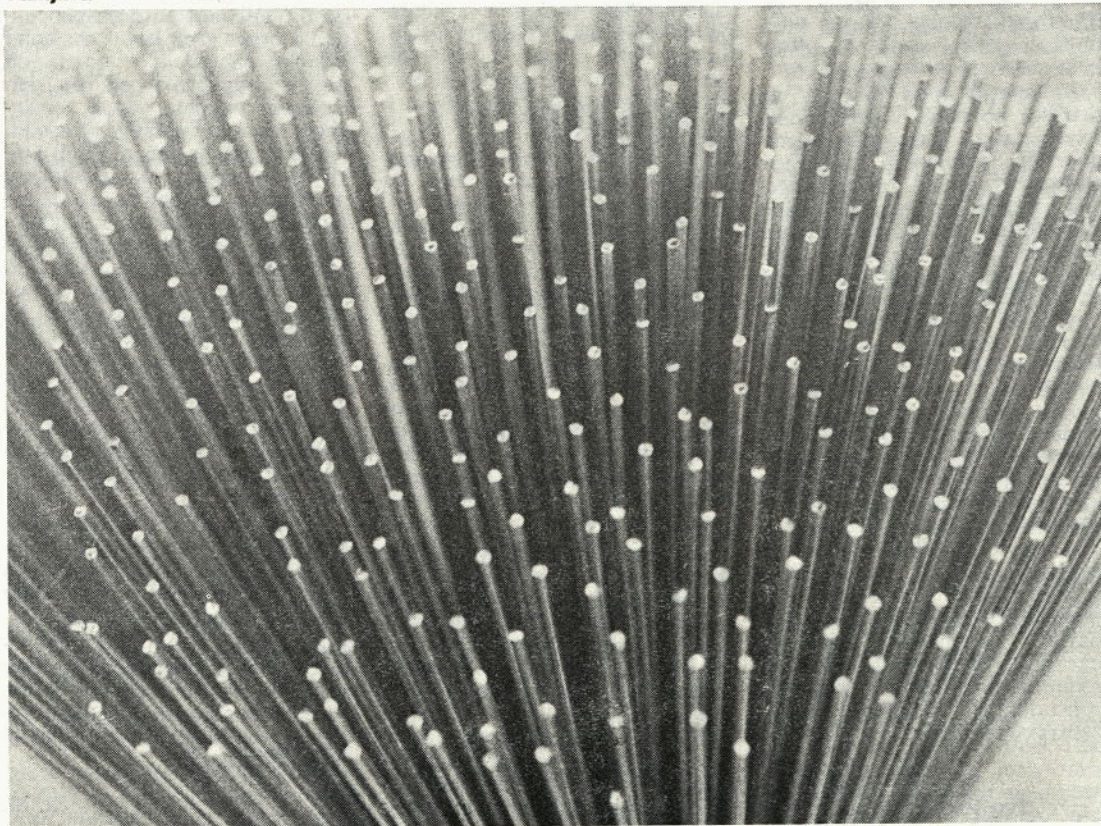
Izrazito neugodno je tudi nesorazmerje med prodajnimi cenami in stroški. Stroški poslovnega procesa nenehno naraščajo.

Očiten je tudi izredno visok porast obveznosti iz dohodka, ki temelji na samoupravnih sporazumih. Prav tako je tudi zmanjšana možnost zvišanja prodajnih cen, kar nam že povzroča motnje v poslovanju.

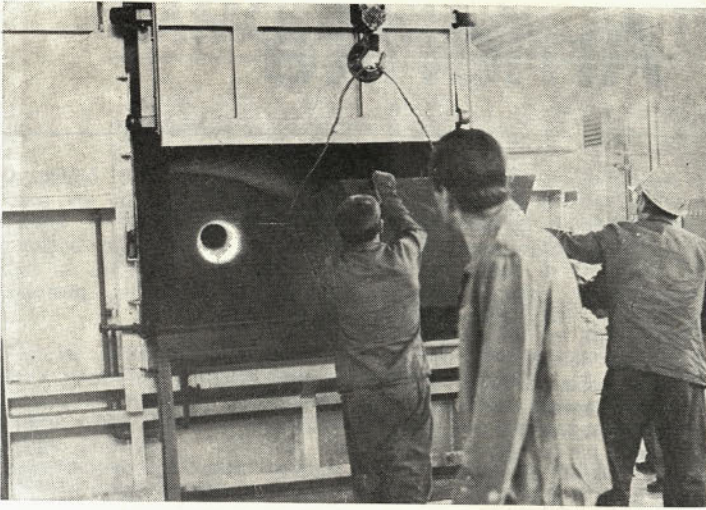
Da bomo v letu 1982 uspeli obvladati to problematiko in pozitivno poslovati, bomo morali pridobiti naročila v tolikšnem obsegu, da bomo zasedli vse razpoložljive proizvodne zmogljivosti, povečati produktivnost dela, zvišati izkoristek delovnega časa, zmanjšati zastoje v proizvodnji, zmanjšati obseg nadurnega dela in bolj smotrno gospodariti s sredstvi za delo. Potrebno bo opraviti tudi revizijo vseh normativov na področju variabilnih stroškov in poostreni nadzor nad gibanjem fiksnih stroškov.

Viktorija Petauer

Pahljača

Iz nove Livarne

Dogovori, kršenja in še kaj?

Sam naslov sestavka verjetno ne pove kaj veliko in si bralec od njem ne more predstaviti, o čem nameravam v nekaj naslednjih vrsticah pisati. Pomen samega naslova sestavka, ki pa je brez dvoma znan, če le poudarim, da pri tem mislim pisati o svojem mnenju in mnenju določenega števila delavcev, ki so imeli enake poglede in stališča ob zadnjem sprejemanju oz. potrjevanju zaključnega računa za leto 1981. Ne bi rad ponavljal tistega, kar vemo vsi in o čemer je bilo mnogo že povedanega in napisanega in tudi v poročilih preko TV sprejemnikov in radia (kot Ptuj, Maribor in ostalih) smo slišali marsikaj.

In prav tako obširno poročanje preko raznih medijev me je spodbudilo, da moram ob vsem le dodati nekaj svojih mnenj in stališč ali morda celo predlogov za v bodoče.

Najprej zastavljam sam sebi vprašanje, kdo je sploh ob zadnjem sprejemanju (potrjevanju) zaključnih računov bil kršitelj? Če razumem našo ptujsko občino, potem smo to delavci TGA Kidričevo, saj so prav nas (menda edine kar krepko omenjali v časopisih od Tednika do Komunista. Radia Ptuj in še koga. Menim pa, da nismo bili edini, o drugih tokrat ni bilo govora, čeprav sem trdno in to zares trdno prepričan, da je takih še več, samo ne vem, če so se zares znali tako spretno skriti našim novinarjem in vsem službam, ki vodijo evidenco o takih in podobnih prekrških, ali pa so zares vsi ostali poslovali in delali v duhu dogovorov in resolucije. To zaenkrat nisem nikjer zasledil. Že samo dejstvo, da je zaenkrat le TGA, pove dovolj. Seveda nikakor ne mislim pri vsem niti najmanj trditi tega, da nismo kršitelji, (čeprav ponovno poudarjem, da prav gotovo nismo edini v ptujski občini — pa še kje drugje), vendar ne vem, zakaj smo v takem ospredju le prav mi v TGA Kidričevo.

Zares obstajajo mnogi, tako družbeni, kot tudi medsebojni dogovori, vendar se povsem resno sprašujem, kdo se jih drži in izvaja take kot so, kajti nek dogovor bi naj veljal neomejen čas, po drugi strani pa mnogi drugi razni dogovori spreminjajo svoje začetne in sprejete smernice kar čez noč in v nedogled. Če smo res kršitelji edini v naši občini prav v TGA, potem se naj to javno dokaže in pove na zborih delavcev v TGA, če pa temu ni povsem tako, menim, da se naj objektivno poroča in pove vse tudi o vseh ostalih kršiteljih. Pri vsem tem ne nameravam sedaj mešati vsega skupaj in vso zadevo dajati v en koš — toda ali mnogi družbeni dogovori in mnogi SS veljajo le samo za ene, ali pa bi naj ti veljali za prav vse. Če smo torej za objektivno obveščanje naših delavcev, potem poročajmo objektivno o vseh zadevah in ne le o enem problemu, ki bi naj porinil v ozadje vse ostale probleme. Nisem niti najmanj eden izmed tistih, ki bi bil proti spoštovanju in doslednemu izvajanju in izvrševanju raznih dogovorov in SS, toda kljub vsemu pa le dvomim v mnoge dogovore in sprejete SS, kar smo že mnogokrat tudi doživeli v praksi v našem vsakdanjem delu in v našem samoupravljanju ne le v TGA, ampak še mnogo — mnogo tudi izven našega tovarniškega plota. Če se krši dogovor o cenah v letu 1982 ali še o mnogočem ni ne dima in ne ognja. Če to stori TGA, potem pridejo kot tarče na udar naši direktorji TOZD in seveda glavni direktor TGA Kidričevo. Ali so zares krivi direktorji TOZD, če zaključni račun ni bil sprejet takšen kot je bil predlagan? Toda ravno nje čakajo določene sankcije (kazni). Kolikor sem seznanjen so prav vsi še kako dobro obrazlagali stanje po zaključnem računu za leto 1981, žal pa delavci na zborih niso bili takega mnenja in so predlagali ter tudi sprejeli drugačen sklep

o potrditvi ZR. Ko bodo prikazani vsi kršitelji tega družbenega dogovora in resolucije — tako v občini Ptuj, kot tudi v republiki in po možnosti celo v zveznem merilu, potem bi naj konkretnije razpravljali na katerem mestu smo v TGA in kakšni kršitelji sploh smo.

Tudi cen ne mislim primerjati z našim ZR in o vsem, kar je bilo povedanega in napisanega okrog njega, toda ali za tiste, ki kršijo sprejeta stališča in napovedi naših stanov glede cen v letu '82 ne veljajo dogovori? Vidimo, da še mnogi drugi kako hudo kršijo vse dogovore in sklepe, predloge in stališča, pa kljub vsemu vsak dan v naših časopisih in na ridio ter TV slišimo le o tem kaj se bo jutri podražilo in koliko (največkrat pa brez pojasnila, zakaj tako). Toda vse to pustimo ob strani, ker to ni niti v moji in naši kompetenci in se še enkrat vprašajmo, kako dolgo bomo še kršitelji dogovorov in sporazumov v TGA in kaj storiti v bodoče, da temu ne bi bilo tako. Smo lahko srečni le toliko, da o nas berejo v vseh časopisih in o nas poslušajo na ridio ali celo na TV. Prav pa bi bilo, če bi se nam pridružili še mnogi podobni ali celo morda večji kršitelji naših dogovorov in resolucij ter SS, da bi vedeli in slišali o sebi.

Naj zaključim to s tem, da osebo nikakor ne zagovarjam napak, ki smo jih v TGA storili — seveda pa so potem napako storili tudi delegati ZSD SO Ptuj, ki niso potrdili (podprli) predloga IS SO Ptuj, ki pa so v svojih razpravah povedali dovolj jasno, zakaj niso potrdili takega predloga kot jim je bil posredovan. Pa naj bo dovolj o tem.

Velikoboj pa je v tem trenutku vsekakor pomembna in nujna akcija okrog sprejemanja plana poslovanja za letošnje leto, saj vidimo, da tudi tukaj ne gre naprej in da nekateri celotno zadevo zavlačujejo z raznimi predlogi, ki za mnoge ostale TOZD v DO niso sprejemljivi. V tej smeri pa bodo zares morale ne le DPO ampak prav vsi delavci storiti vse, da plan poslovanja sprejemo čimprej in to zares takega, ki bo realen in pravičen za vse, da s skupnim jezikom odpravimo nesoglasja med samimi seboj ter resnično storimo vse, da ne bi bil več med bodočimi kršitelji in da z realnim izdelanim planom poslovanja dokažemo, da smo za čimhitrejši napredek in razvoj svoje DO in za uspešnejše gospodarjenje na vseh nivojih. Vse ostalo bi še bolj otežilo že tako napeto vzdušje v sami DO. Dokazati moramo, da znamo tudi trezno in realno gospodariti in da to storimo tudi čimprej. Vsi vemo, kakšni težki delovni pogoji so v elektrolizi, pa tudi v glinici in še kje ni kaj bolje da se prav zato trudimo, čimhitreje uspeli, se izvleči iz takih težkih pogojev dela, da bi TGA Kidričevo bila spet le tista DO, ki je znala tako dobro delati, gospodariti. Prav gatovo pa moramo vsi skupaj napeti vse sile in dati od sebe maksimum za to, da na svojih delovnih mestih opravljamo svoje delo vestno in odgovorno, čeprav vsi vemo, da so mnoge naše proizvodne naprave

že precej zastarele in iztrošene, da stiskamo iz njih kar se največ da. Vsekakor pa še kljub vsemu obstajajo notranje rezerve in to prav v nas samih, ki smo zaposleni v tej DO in prav te notranje rezerve moramo zares vsi (in ne le nekateri) dati od sebe, saj je možno mnogokrat tudi z manj naporim delom doseči boljše uspehe, kar so nam že dosežaj tudi dokazali naši inovatorji, ki so s koristnimi ter uspešnimi predlogi uspeli marsikaj izboljšati in mnoga dela ne samo delavcu olajšati, ampak s tem doseči tudi boljše rezultate dela. Če bomo enkrat vsi to tudi storili in se potrudili do svojih skrajnih moči, potem bodimo prepričani, da ne bomo več med kršilci raznih dogovorov, resolucij, samoupravnih sporazumov ter še kaj. Prepričan sem, da je želja nas vseh, da uspemo pri vsakdanjem boju za ugodnejše rezultate proizvodnje in za doseganje čimvišjega dohodka in s tem tudi izboljšanje naših delovnih pogojev in boljši družbeni in osebni standard.

Da pa smo tem nalogam kos, pa smo v naši delovni organizaciji tudi dokazali in prav zato storimo to tudi sedaj oziroma delajmo tako tudi v bodoče. Prizadevajmo si za čimtrdnjšo notranjo enotnost in složnost, potem naši rezultati in naš bodoči razvoj in obstoj ne bodo niti malo vprašljivi. Verjamem pa, da smo temu kos in da bomo vse te probleme, težave in ostalo premaknili s kritične točke v pozitivno smer!

France MEŠKO

Vsem članom delovnega kolektiva želimo prijetno praznovanje 1. maja praznika dela

UREDNIŠKI ODBOR

Popotni vtisi iz Amerike

Doživljaji z ulic BIG APPLE, kakor še drugače rečejo NEW YORK-u

Pet urni avtobusni ogled New Yorka oziroma njegovega centralnega dela Manhattana ni reprezentančna slika največjega mesta na svetu, ampak je le napotek, kaj, kje in kako še izkoristiti razpoložljivi čas, v naslednjih dnevih bivanja tukaj. Prav zaradi tega sem tudi jaz v avtobusu sukal svinčnik in si marsikaj zabeležil. Na osnovi teh zapiskov in literature o New Yorku sva s kolegom v sobi večkrat delala »izhodni plan za mesto«, ki ima tudi domače ime THE BIG APPLE (Debelo Jabolko).

Hotelska usluga nam je ponujala samo stanovanje z zajtrkom, na kosilo in večerjo pa se je moralo drugim. V najbližji restavraciji zaradi predstav v metropolitanski operi — Lincoln Center, ni bilo mogoče najti prostora. Po več otipavanjih v drugih bližnjih lokalih, sva se odločila za samopostrežno restavracijo »Martin«, iz katere je še nekako najbolj po naše dišalo.

Preizkušena metoda znanja tujega jezika, kazanje s prstom, se v samopostrežni restavraciji še kako obnese. Kljub temu pa je težava dopovedati Amerikancu, da hočeš še kruh, če si si že izbral krompir, ko mu pa dopoveš, pa košček kruha, ki je vedno bel, ne dobiš brez, da ga poprej ne bi namazal z maslom. Pri izboru omake sem bil s prstom prepočasen, zato mi jo je Amerikanec sam izbral, kot verjetno najbolj prometno ta dan. Solato vzameš pakirano v polivinil vrečki, brez vsakršne začimbe, samo oprano. Skupno z malim pivom, ki je uvoženo iz Evrope, stane tako kosilo približno 3,5 dolarjev.

Pri mizi s kolegom ugotoviva,

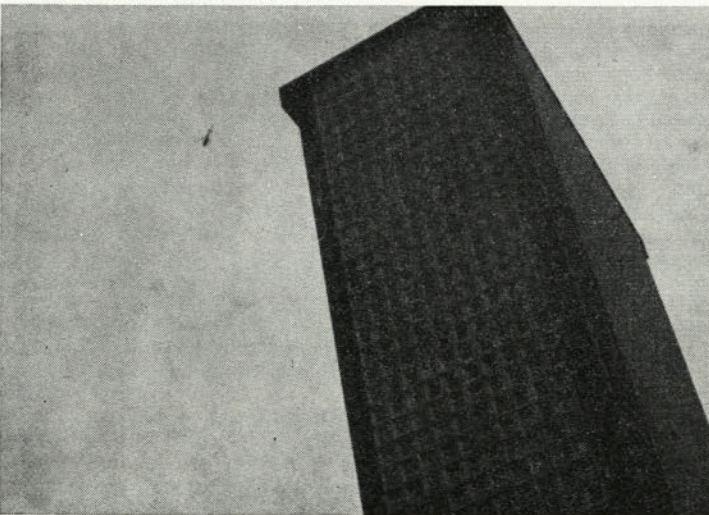
da imava na kroznikih za las enako kosilo — evropski ukus. K nama prisede še mlajši črnc, ki tudi med jedjo ne sname slušalk svojega žepnega kasetofona. Kruha nama je zmanjkalo, še preden sva se lotila na pol pečene zrezke, ki je bil ogromen za naše razmere. »Zdaj je jasno, odkod njim tolikšne rezerve pšenice za izvoz!« Svojesten okus omake, s katero naju je »posilil« Amerikanec in ki bi naj bila iz oreščkove moke, je pripomogla k popolni nasičenosti najinih želodcev. Da šola naredi mojstra, je bilo še enkrat potrjeno, saj sva »Martinu« ostala zvesta, do zadnjega dne v New Yorku, le da nisva več dopustila izbora omake Amerikancu. To najino odkritje sva posredovala še drugim našim tovarišem, ki so imeli podobne težave.

Tako okrepljen lahko nadaljuješ pot po novih predelih mesta. Ker še označbe ulic in avenij, zlasti še tisto East in West, nisem popolnoma dojel, sem se poslužil vojaške veščine, »izbor orjentira«. Ta je bil impozanten

nebotičnik med nebotičniki, vsaj sto nadstropni. Na vrhu je imel veliki črki GW, ki so ponoči bile rdeče osvetljene. Torej orjentir za dan in noč. Težke noge so pri vsakokratnem povratku postale mnogo lažje, ko sem po šest ali osemurni hoji zagledal ta orjentir, saj je do hotela Empire oziroma postaje bilo od tod le še kakih deset minut. Najbolj sem se utrudil tisti dan, ko sem se takoj po zajtrku odpravil iskat trgovine Americas Hobbi center. Do veleblagovnice MACI'S na 37 ulici sva šla s kolegom skupaj. To je največja trgovina na svetu. Posluje v dvanajstih nadstropjih, vsako nadstropje pa je velikosti nogometnega igrišča. Tu sva pretaknila verjetno vse gibljive stopnice, od kleti, kjer lahko kupiš mačko ali kačo, pa do zlatih čevljev nekje v desetem nadstropju. V najvišji etaži pa sva se ujela v labirintu. Čeravno je do Božiča in Novega leta bilo še mesec dni, so se v tej trgovini, kakor tudi drugje po New Yorku že pripravljali na dedka Mraza. Labirint je bil v resnici praviljina dežela z mnogimi paljčki in Sneguljčicami itd. Ko si enkrat vstopil v ta praviljini svet, nazaj več nisi mogel (enosmerna pot). Čas je zlato, in tu v New Yorku je to prav gotovo držalo. V počasi premikajoči vrsti sva imela priliko za izmenjavo besed z meščani. Iz pogovora takoj ugotoviš, kako malo vedo Amerikanci zemljepisa. Zgovorna gospa srednjih let, ki se je pomikala v vrsti za nama, je bila, vsaj po nakitu sodeč, iz petičnega kroga. Privedla je svojega malčka pogledat to praviljino deželo. Za jugoslovansko prestolico je dejala, da je Sofija, nato pa popravila, da je Dubrovnik. Kolegu, ki je bil dubrovčan, se je »zvišanje« imenitno zdelo, saj ni mogel skriti ponosa.

Ker v MACI'S-u nisem našel tisto, kar sem iskal, so mi v informaciji te trgovine dali naslov iskane trgovine. Na kartonček mi je receptor napisal: A. H. C. — 12/6 W 22 and st., kar

Nebotičnik, ki je služil za orientacijo

je pomenilo, da moram priti na dvaindvajseto ulico, zahodno od šeste avenije in na hišno številko 12. Zadovoljen sem bil, pa ne samo zaradi tega, da sem končno našel iskano trgovino, ampak tudi zaradi tega, da mi je uspelo rešiti ta rebus. Od ulice št. 22, pa do ulice št. 62, kjer je moja soba, je torej 40 ulic daleč, ali kakšnih 8 km. Ko sem končno spet zagledal moj »orjentir«, nato pa še Martina, mi je odleglo. Hkrati sem tukaj s kosilom opravil še večerjo. Ta večer nisem več delal plana za odkrivanje novih, še »neraziskanih« predelov mesta, pa tudi streljanja na ulici tisto noč nisem slišal. Prav tako dobro je noč pre spal moj sotrpin iz Dubrovnika, ki ga je prejšnji dan približno enako izčrpal.

Nasproti najine sobe sta bivala mlajša turista naše skupine iz Slavonskega Broda, sicer delavca iz »Đuro Đakovića«, ki začasno delata v Nemčiji. Soseba sta imela telefonsko številko njunega sodelavca iz Nemčije Johna, sicer meščana iz New Yorka, ki je bil črne polti. Iz najine sobe smo poklicali na to številko, in John se je oglasil. Dogovorili smo se, da pride zvečer k nam v hotel Empire, kar je tudi v veseljem storil. Zanimivo je bilo da so ga naši zdomci v Nemčiji še kar naučili srbohrvatski, sicer pretežno le »lepe« srbske izpeljanke.

John nam je obljubil, da nas bo popeljal po New Yorku in sicer tja, kjer še nismo bili. Pod okriljem Johna smo se tako ne daleč od hotela hlabro spustili na podzemsko železnico, kar so nam sicer Yugotoursovi vodiči odsvetovali. Za 25 centov se lahko voziš s podzemsko železnico do konca življenja, kajti avtomat zabeleži le vstop. Smešno, toda resnično tako mnogi tudi naredijo. Prepustijo se usodi »krtovega« življenja. »Pozimi toplo, poleti hladno«, kaj še hočete udobneje! Pri ne preveč dobri razsvetljavi si moral dobro paziti,

da se nisi spotaknil, bodisi na kakšen mrtev, ali pa živ predmet. Več kot 11.000 je stalnih prebivalcev New Yorške podzemne železnice. Po večini so narkomani in alkoholiki, pretežno črne polti.

Vlak je kmalu prišel in John je prvi vstopil vanj. Vagon, v katerem smo vstopili, ni bil preveč zaseden, bil pa je tako zdelan in počekčan z barvnimi spreji, da nisi mogel ugotoviti iz kakšnega materiala je sploh narejen. Čim smo krenili, se je začelo. Do nas pride črnc, preko sto kg težak, brez zob, in iztegne roko z besedami: »Give me one dollar« (daj mi dolar). Še bolj sem stisnil plašč k sebi ter se potipal, če še imam denarnico. Dolarja mu nisem dal, dal pa sem mu sladoled v plastični posodi, ki smo si jih kupili še zunaj na ulici, in ga še nisem načel. Možak je sladoled vzel in si vsedel poleg nas, ki smo stali. Takoj je odrgel pokrov in žličko, sladoled pa v enem mahu sesul v usta. Čim je vlak krenil iz naslednje postaje, možak ponovno vstane in pristopi k nam z neko prošnjo. Nato mu je John nekaj rekel, verjetno, naj nas pusti pri miru, češ, da smo njegovi prijatelji, nakar nas je nehal nadlegovati. Na naslednji postaji skočil v naš vagon »čarovnik ali čarovnica«, z metlo med nogami. Pravi šolski primer narkomana v zadnjem štadiju. Njegove roke so vse bliže uhajale k našim žepom. »Čim prej moramo ven«, reče Johnu moj sobni kolega, ki je od nas Jugoslovanov najbolj obvladal angleščino. Na naslednji postaji res izstopimo, ne da bi dosegli cilj, do Johnovega doma v Queensu.

10. ura zvečer je tukaj še zgodaj, zato smo začasno stopili v prijetno restavracijo Wiener Wald (dunajski gozd), ki se nam je ponudila pred nami. Na katerem delu New Yorka je to bilo ne vem, vem samo, da se je tukaj govorilo špansko, saj nas je John s podzemno železnico popolnoma dezorientiral. Prikupna točajka, prava dunajska dama, z vsaj 40 cm dolgim srebrnim ustnikom in cigareto v njem, nas je ob znani dunajska glasbi takoj postregla. Ko sem načrtoval, da izmenjam kako besedo v nemščini kot sosedo Avstrijko, sem bil presenečen, ko reče! »Dobro vas razumem, a slabije govorim«. Bila je hči beograščana in matere dunajčanke. Redkost, da otrok druge generacije v Ameriki govori tudi jezik očeta, za materinega še ne bi bilo tako opazno. Med drugim nam je, seveda v srbohrvaščini zaupala, da so se naveličali New Yorka in da načrtujejo nakup hotela na Dunaju, torej vrnitev iz Amerike, češ da ni več tukaj za »zdržati«. Mogoče pa je imela prav, ko nam je to zaupala!

se nadaljuje
Topolovec Rajko

SAMOUUPRAVNI AKTI

V letu 1981 je bilo v delovni organizaciji TGA sprejetih, dopoljenih ali spremenjenih 99 aktov. Ti so se obravnavali in sprejemali po določenih postopkih in to na referendumu, zborih delavcev in na delavskih svetih TOZD, DSSS in delavskem svetu TGA.

Na referendumu, ki je bil 29. 9. 1981 v vseh TOZD in DSSS, je bil sprejet samoupravni sporazum o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov delavcev v temeljnih organizacijah in DSSS združenih v TGA ter spremembe in dopolnitve pravilnikov o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke, osebne prejemke in skupno porabo v TOZD in DSSS. V TOZD proizvodnja aluminija pa so na tem referendumu sprejeli še:

— spremembe in dopolnitve SS o združevanju dela delavcev in

— spremembe in dopolnitve statuta.

Po sprejetem organizacijskem predpisu imamo 5 področij samoupravnih aktov, in to:

DO — akti na nivoju delovne organizacije,

SO — akti na nivoju sestavljene organizacije združenega dela,

T — akti na nivoju temeljnih organizacij

OZ — akti sklenjeni med organizacijami združenega dela

SI — akti v zvezi s samoupravnimi interesnimi skupnostmi

DA — drugi akti

Če razdelimo obravnavane oz. sprejete akte po teh področjih, ugotovimo naslednje:

Na nivoju delovne organizacije je bilo sprejetih 10 aktov, na nivoju sestavljene organizacije združenega dela 4 akti, na nivoju temeljnih organizacij 9 aktov, med organizacijami združenega dela je bilo sklenjenih 31 aktov, v zvezi s samoupravnimi interesnimi skupnostmi je bilo sprejetih 37 aktov in 8 drugih aktov.

Vabilo krajanom

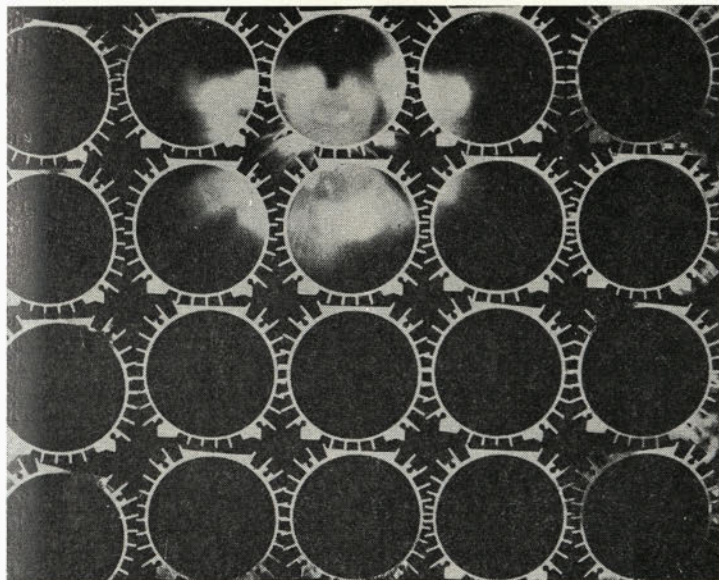
Pravi maj — praznik dela bomo v krajevni skupnosti Kidričevo proslavili z osrednjo proslavo, ki bo ob 12. uri v osnovni šoli Kidričevo in kasneje s športno rekreacijskimi tekmovanji.

Ob 17. uri vas vabimo k postavljanju majskega drevesa, za tem pa boste lahko preizkusili športno srečo v naslednjih panogah:

- vlečenje vrvi,
- tek na 60 m v vrečah,
- suvanje kamna z ramena in
- natakarski tek

Zmagovalce čakajo lepe nagrade.

Profili

Program dela Kluba samoupravljalcev občine Ptuj

Izvršni odbor kluba samoupravljalcev občine Ptuj je na zadnji seji razpravljala in potrdila program dela za leto 1982 in sicer:

1. Seminar za predsednike osnovnih organizacij sindikata, v mesecu marcu 1982.

2. Seminar za vodje delegacij v združenem delu, v mesecu marcu 1982.

3. Posvetovanje (okrogla miza) za predsednike delavskih kontrol, v mesecu aprilu 1982.

4. Posvetovanje o pripravah na Republiške in Zvezne kongrese ZK in ZSS, v mesecu maju 1982.

5. Posvetovanje o varstvu pri delu, v mesecu septembru 1982.

6. Usposabljanje delegatov za SIS za delo v samoupravnih interesnih skupnostih, v mesecu oktobru 1982.

7. Družbenoekonomski položaj v svetu in mednarodni politični odnosi v svetu.

8. Posvetovanje o kulturi v združenem delu s komisijami za kulturo v osnovnih organizacijah sindikata, v mesecu novembru 1982.

Nadalje je izvršni odbor tudi predvidel nosilce za zgoraj potrjeni program. Na seji so člani poudarili, da je ta program potrebno uskladiti s podobnimi programi občinskega sindikata in socialistične zveze, da ne bi bilo dvotirnosti.

Klub samoupravljalcev se bo tudi vključeval v ostala področja dela ter sodeloval pri razrešitvah, katere bodo predlagale osnovne organizacije zveze sindikatov oziroma združeno delo.

Imre VARJU

Mladi iz Impola in TGA

Na pobudo predsednika koordinacijskega sveta TGA Kidričevo tov. Janković Milislava, sta se sredi meseca marca sestala predsednik OO ZSMS IMPOL Slov. Bistrica tov. Pristovnik Drago in TGA Kidričevo Janković Milislav. Sestanek je bil na občinski konferenci OO ZSMS Slovenska Bistrica, pogovarjala sta se o povezovanju mladih iz Impola in TGA Kidričevo, ter o ustanovitvi koordinacijskega sveta na nivoju SOZD Unial. Sedež tega koordinacijskega sveta pa bi bil v Mariboru, Cankarjeva 25.

Ugotovljeno je bilo, da se mladina zelo slabo pozna med seboj. Problemi, ki pa težijo mlade, so v obeh DO približno enaki, vendar skupnega sporazumevanja in pogostejših stikov ne najdejo. Ker je predsednik koordinacijskega sveta OO ZSMS Slov. Bistrica šele slabih šest mesecev na tem položaju ima malo izkušenj pred tako veliko množico mladincev, saj je v OO ZSMS Impol Slov. Bistrica zaposlenih skupno 550 mladincev. Poudaril je, da ima največje težave s sestanki, kajti na sestankih je več kot nezadovoljiva udeležba. Glavni vzrok tega je večizmensko delo, saj jih večina dela v izmeni. Sestanke je potrebno večkrat ponoviti, kajti zelo si prizadeva mlade sproti seznanjati z najbolj aktualnimi problemi. Z enakimi problemi pa se srečujemo tudi v naši delovni organizaciji.

Nadalje je tekla razprava o ustanovitvi KS OO ZSMS Kidričevo in Impola Slov. Bistrica na nivoju SOZD Unial. Unial bi sestavljalo devet članov in sicer tako štirje člani iz TGA Kidričevo, štirje člani iz Impol Slov. Bistrica, ter en član iz delovne skupnosti

član iz delovne skupnosti skupnih služb SOZD Unial. Ko bo ustanovljen koordinacijski svet SOZD Unial, takrat se bo začelo resnično razvijati delo mladih, bilo bi potrebno organizirati delovne akcije, športna srečanja, kulturne prireditve in razne manifestacije ter podobno. Za naslednje srečanje sta se dogovorila, da bosta pripravila osnutek oz. poslovnik o delovanju KS SOZD Unial.

Ko sta se sestala ponovno na iniciativnem sestanku, sta pregledala pripravljen poslovnik oz. osnutek. Ta poslovnik oz. osnutek zajema sledeče naloge: Splošne določbe tega poslovnika, oblikovanje in organiziranje koordinacijskega sveta, oblike in vsebine dela, glavne naloge in dolžnosti koordinacijskega sveta ter predhodne in končne določbe tega poslovnika.

Ko sta dokončno pregledala ta poslovnik, sta ga dala v obravnavo v vse OO ZSMS Impol in TGA Kidričevo. Šele takrat, ko bo ustanovljen KS SOZD Unial, lahko pričakujemo resnično povezovanje mladih v teh dveh delovnih organizacijah in prav je tako, saj vsi delamo za en kos kruha, ki ga mi mladi še kako potrebujemo. S tem poslovníkom, ki bo sprejet na KS OO ZSMS SOZD Unial bomo mi mladi lahko resnično povezovali med seboj dobre prijateljske stike.

Zaželjeno bi bilo, da ne bi ostale te besede samo na papirju, ampak da bi se v čim krajšem času to uresničilo.

To so želje ne samo mene, ki sem to napisal, ampak vseh mladincev, ki so zaposleni v DO Impol Slov. Bistrica in TGA Kidričevo.

Srečko Širovnik

Kako smo poslovali?

Iz tabele I in II je razvidno, kako smo poslovali v mesecu marcu. Kolona indeks v tabeli I prikazuje odnos dosežene proizvodnje tekočega leta v primerjavi s proizvodnjo v istem obdobju preteklega leta in odnos dosežene proizvodnje v primerjavi z osnutkom letnega plana poslovanja za leto 1982.

ROZD/PROIZVOD	Enota mere	Osnutek let. plana		DOSEŽENO				INDEKS			
		III	I-III	1981		1982		1982/1981		1982	
				4	6	7	8	9	10	11	12
1	2	3	4	4	6	7	8	9	10	11	12
I. DINAMIKA PROIZVODNJE — INDEKSI FIZIČNEGA OBSEGA											
TOZD TOVARNA GLINICE											
Al hidrat — Al2O3	t	9.827	28.017	9.559	25.216	10.110	27.746	106	110	103	99
Kalcinirana glinica	t	8.870	25.752	7.406	25.459	8.922	26.757	120	105	101	104
Prodani hidrat	t	660	1.915	237	2.013	183	775	77	38	28	40
Skupaj (kalc. gl.+pr. hydr.)	t	9.530	27.667	7.643	27.472	9.105	27.532	119	100	96	100
Elektr. alum. — hala A	t	1.701	4.938	1.744	5.038	1.759	5.132	101	102	103	104
Elektr. alum. — hala B	t	2.114	6.138	2.144	6.250	2.154	6.272	100	100	102	102
Anodna masa	t	2.496	6.864	2.023	5.681	2.362	6.469	117	114	95	94
TOZD PREDELAVA ALUMINIJA											
Al žica	t	450	958	—	—	265	771	—	—	59	80
Al trak — ozki	t	50	50	—	—	134	144	—	—	268	288
Al trak — široki	t	500	850	—	—	443	780	—	—	89	92
Al formati	t	1.109	4.265	2.463	6.461	2.462	7.101	100	110	222	166
Zlitine: gnetne	t	739	2.145	580	1.594	612	1.583	106	99	83	74
livarske	t	1.249	3.625	945	3.531	199	1.462	21	41	16	40
Predzlitine — lastne	t	105	302	73	237	65	176	89	74	62	58
— za prodajo	t	—	—	—	17	—	24	—	141	—	—
Drogi za kline	t	9	27	21	45	12	42	57	93	133	156
Stikala	t	—	1	—	—	13	19	—	—	—	—
LIVARNA SKUPAJ	t	4.211	12.223	4.082	11.885	4.205	12.102	103	102	100	99
Pretapljanja Al	t	128	370	42	42	421	1.172	—	—	329	317

II. PREGLED PORABLJENIH NAJVAŽNEJŠIH SUROVIN NA ENOTO PROIZVODA

TOZD/SUROVINA	Enota mere	Osnutek let. plana 1982	DOSEŽENO		INDEKS	
			III	I-III	4:3	5:3
1	2	3	4	5	6	7
TOZD TOVARNA GLINICE						
Al hidrat — Al2O3						
— boksit	t	2.587	2.302	2.477	89	96
— NaOH — 100 %	t	0,09536	0,05736	0,09487	60	99
— para	t	4,450	4,18279	4,49629	94	101
— el. energija	kWh	326,182	315,880	334,548	97	103
— žgano apno	t	0,042	0,03359	0,03334	80	79
Kalcinirana glinica						
— tekoče gorivo	t	0,12127	0,11571	0,12035	95	99
— para	t	0,04111	0,04484	0,04485	109	109
— Al fluorid	t	0,00026	0,00015	0,00018	58	69
— el. energija	kWh	32,832	32,270	31,567	98	96
TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA						
Elektrolit. Al — hala A						
— glinica	t	1,920	1,91986	1,91988	100	100
— anodna masa	t	0,585	0,58442	0,58335	100	100
— kriolit	t	0,035	0,03455	0,03479	99	99
— Al fluorid	t	0,035	0,03313	0,03405	95	97
— el. energija	kWh	18,037	17,626	17,623	98	98
Elektrolit. Al — hala B						
— glinica	t	1,920	1,91990	1,91994	100	100
— anodna masa	t	0,570	0,57057	0,56964	100	100
— kriolit	t	0,035	0,03473	0,03709	99	106
— Al fluorid	t	0,035	0,03394	0,03185	97	91
— el. energija	kWh	17,357	17,186	17,160	99	99
Anodna masa						
— petrolkoks	t	0,67165	0,68118	0,67851	101	101
— katranska smola	t	0,338015	0,33344	0,33296	99	99
— mazut	t	0,0048	0,00819	0,00611	171	127
— el. energija	kWh	150	146	137	97	91
* programiran normativ						

TOZD Tovarna glinice

V mesecu marcu smo proizvedli 10.110 ton Al hidrata Al2O3, kar je za 283 ton več, kot je planirano v osnutku letnega plana (indeks 103) in 551 ton

več kot isti mesec preteklega leta (indeks 106). V prvem kvartalu je proizvodnja Al hidrata — Al2O3 manjša za 271 ton od planirane (indeks 99) in 2.500 ton večja kot v istem obdobju preteklega leta (indeks 110).

Proizvodnja kalcinirane glinice je v marcu 8.922 ton in je za 52 ton oz. 1 % večja od planirane in 1.516 ton oz. 20 % večja kot isti mesec preteklega leta.

Skupna proizvodnja (kalcinirana glinica in prodani hidrat) znaša v marcu 9.105 ton in je manjša od planirane za 425 ton (indeks 96), od proizvodnje v istem mesecu preteklega leta pa je večja za 1.462 ton (indeks 119). V prvih treh mesecih tega leta smo proizvedli 27.532 ton, kar je za 135 ton manj kot je planirano v osnutku letnega plana (indeks 100) in za 60 ton več kot v istem obdobju preteklega leta (indeks 100).

Iz tabele II je razvidno, da smo pri proizvodnji Al hidrata Al2O3 v prvem kvartalu porabili 96 % boksita, 99 % Na hidroksida, 101 % pare, 103 % električne energije in 79 % žganega apna. Pri proizvodnji kalcinirane glinice pa smo v prvih treh mesecih porabili za 9 % več pare kot je planirano, tekočega goriva je porabljen samo 99 %, Al fluorida 69 % in el. energije 96 %.

TOZD Proizvodnja aluminija

Proizvodnja elektrolitskega Al znaša v marcu v hali A 1.759 ton, kar je za 58 ton več kot smo predvideli (indeks 103), glede na lansko proizvodnjo v marcu pa je večja za 15 ton (indeks 101). V prvem tromesečju smo proizvedli 5.132 ton el. aluminija in presegli planirano proizvodnjo za 194 ton oz. 4 %, glede na lansko obdobje pa smo proizvedli 94 ton več (indeks 102).

V elektrolizi B smo proizvedli 2.154 ton el. aluminija, kar je za 40 ton več kot smo planirali v osnutku letnega plana (indeks 102). Proizvodnja v prvem kvar-

talu znaša 6.272 ton in je za 134 ton večja od predvidene (indeks 102).

Poraba surovin je v prvem kvartalu v hali A enaka planirani pri glinici in anodni masi, kriolita je porabljen 99 %, Al fluorida 97 % in električne energije 98 %. V hali B je v prvem tromesečju prekoračena samo poraba kriolita (indeks 106), glinice in anodne mase je porabljen 100 %, Al fluorida samo 91 % in električne energije 99 %.

Proizvodnja anodne mase znaša v marcu 2.362 ton, kar pomeni, da je za 134 ton manjša kot v osnutku letnega plana poslovanja (indeks 95) in 339 ton večja kot isti mesec preteklega leta (indeks 117). V obdobju I-III znaša proizvodnja anodne mase 6.469 ton in je za 395 ton manjša od planirane (indeks 94 %) in 788 ton večja od lanske proizvodnje (indeks 114).

Pri proizvodnji anodne mase smo v prvem kvartalu presegli porabo petrolkoka (indeks 101) in mazuta (indeks 127). Katranske smole smo porabili 99 %, električne energije pa 91 %.

TOZD Predelava aluminija

V livarni in obratu predelave smo v marcu proizvedli 4.205 ton različnih livarniških proizvodov, kar je za 6 ton manj kot smo predvideli v osnutku plana (indeks 100) in 123 ton več kot isti mesec preteklega leta (indeks 103).

Proizvodnja v obdobju I-III znaša 12.102 ton in je manjša za 121 ton od planirane (indeks 99) in 217 ton večja od istega obdobja lanskega leta (indeks 102).

Gradivo pripravila:
Dragica Leskovar

Nezgode v marcu

TOZD	Na delu		Skupaj
	Na delu	Na poti	
Glinica	4	2	6
Proizv. aluminija	8	0	8
Predelava aluminija	4	0	4
Vzdrževanje	8	0	8
Promet	1	0	1
DSSS	1	0	1
Skupaj:	26	2	28

Vzrok nezgode:

Spolsko stopnišče, prah, saje, žgoči predmet, peskalni stroj, ročno orodje, osebni faktor, cestišče, kalcinacijska peč, železniški tiri, jeklena šipka, orodje, el. celica, livni stroj, Al odlitek, leseni drog, jeklena cev, prebijalec skorje, črpalna jeklena cev, traktor, subjektivni faktor, jekleni transporter, nevarno cestišče, lužina.

TOZD GLINICA

1. FIDERŠEK Stojan, mat. št. 5905, roj. 13. 11. 1964, stanujoč Stogovci 7, zaposlen v TOZD Glinica — rdeči del, se je poškodoval 3. marca 1982. Ponesrečenec je pomagal delavcu iz TOZD Vzdrževanje izvleči skozi odprtino rezervoarja za apneno mleko odrezano oz. mešala. Ko sta jo izvlekla iz rezervoarja, sta jo spustila na polita tla, pri čemer je ponesrečenca poškropilo po očeh in obrazu. Utrpel je lažje opekline.

2. TOPOLOVEC Franc, mat. št. 5511, roj. 16. 7. 1958, stanujoč Dolena 47, zaposlen v TOZD Glinica — beli del, se je poškodoval 1. marca 1982. Ponesrečenec se je peljal s kolesom s pomožnim motorjem na delo. Na cesti v vasi Dolena je zapeljal v kolesek na cestišču pri čemer je izgubil oblast nad vozilom ter padel. Pri padcu je utrpel močan udarec nad kolonom leve noge.

3. SAKELŠEK Franc, mat. št. 5809, roj. 7. 12. 1956, stanujoč Krempljeva 4, se je poškodoval 30. marca 1982. Ponesrečenec je odvijal vijake na pokrovu Al v KS. Ker je s sunkom hotel odvit eno od matic, ki je bila že popuščena, je z vso silo udaril z roko ob enega od vijakov na pokrovu. Utrpel je močan udarec po prstancu leve roke.

4. ŠPRAH Branko, mat. št. 4497, roj. 30. 12. 1953, stanujoč Volkmerjeva 4, zaposlen v TOZD Glinica — rdeči del, se je poškodoval 30. marca 1982. Ponesrečenec je z drogom in kladivom prebijal zamašeni lijak mokrega mlina 1. Pri enem od udarcev mu je kladivo zdrsnilo z droga ter je udaril ob rob lijaka. Utrpel je močan udarec po prstancu desne roke.

5. LAMPRET Franc, mat. št. 2660, roj. 18. 2. 1938, stanujoč Ptujška gora 11, zaposlen v TOZD Glinica — rdeči del, se je poškodoval 21. marca 1982. Pri odpiranju zasuna na jeklenem traku deponije 1 mu je spodrsnilo na razsutem boksitu pri čemer je padel. Pri padcu je z levo stranjo

prsnega koša udaril ob konstrukcijo traku. Utrpel je močan udarec prsnega koša.

6. FIDERŠEK Stojan, mat. št. 5905, roj. 13. 11. 1964, stanujoč Stogovci 7, zaposlen v TOZD Glinica — rdeči del, se je poškodoval 22. marca 1982. Na poti v službo pri sestopu iz avtobusa pred tovarno je nerodno stopil in si zvil gleženj leve noge.

TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA

1. VIDOVIČ Anton, mat. št. 4454, roj. 13. 12. 1955, stanujoč Kidričevo 9, zaposlen v TOZD Proizvodnja aluminija — hala A, se je poškodoval 1. marca 1982. Ponesrečenec je privijal spono na 123 celici na B strani, ko je po isti strani celice pripeljal s traktorjem Potočnik Janez, mat. št. 1123, ki ni opazil, da je na 123 celici Vidovič. Med tem je prišlo do manjšega izbruha in je plamen zajel Vidoviča, ker ni mogel pravočasno zapustiti mesta zaradi prisotnosti traktorja s prikolico in je utrpel opekline po obrazu.

2. VRABIČ Branko, mat. št. 5943, roj. 14. 12. 1960, stanujoč Zg. Sveča 11, zaposlen v TOZD Proizvodnja aluminija — hala A, se je poškodoval 15. marca 1982. Ponesrečenec je prebijal skorjo s pnevmatskim prebijalcem. Pri obračanju ga je priključna gibljiva cev udarila po obrazu nad levim očesom.

3. GAJŠEK Zlatko, mat. št. 4603, roj. 4. 7. 1954, stanujoč Krajherjeva 11, zaposlen v TOZD Proizvodnja aluminija hala B, se je poškodoval 21. marca 1982. Ponesrečenec je pri zapiranju vrat na kabini traktorja zadel palec leve roke ob kljuko in si ga pri tem poškodoval.

4. ZAJŠEK Anton, mat. št. 5353, roj. 15. 1. 1959, stanujoč Strajna 34, zaposlen v TOZD Proizvodnja aluminija hala A, se je poškodoval 25. marca 1982. Ponesrečenec je hotel z rokami dvigniti črpalno cev, ki je bila na gretju na 101 celici. Ker se ni prepričal, kako vroča je cev, je utrpel opekline desne roke, kljub uporabi zaščitne rokavice.

5. BROJAJ Mustafa, mat. št. 5723, roj. 20. 3. 1957, stanujoč Dornava 8, zaposlen v TOZD Proizvodnja aluminija, se je poškodoval 28. marca 1982. Ponesrečenec je hotel ugasniti anodni efekt na 731 celici z lesenim drogom, pri tem se je na rešetki spotaknil in padel ter potisnil desno roko v vročo glinico, ki mu je stekla v rokavico. Utrpel je opekline po prstih.

6. ZEBEC Alojz, mat. št. 5479, roj. 24. 5. 1950, stanujoč Formin 52, zaposlen v TOZD Proizvodnja aluminija hala B, se je poškodoval 29. marca 1982. Ponesrečenec je prebijal skorjo na 531 el. celici. Med prebijanjem mu je zavrtelo glavo prebijalca, pri tem pa mu je stisnilo levo nogo v gležnju med vrtljivi in stabilni del podnožja prebijalca.

7. PEKLAR Jože, mat. št. 4976, roj. 10. 3. 1946, stanujoč Muretinci 39, zaposlen v TOZD Pro-

izvodnja aluminija, se je poškodoval 30. marca 1982. Ponesrečenec je pomagal pri pripenjanju sesalne cevi za črpanje aluminija, pri tem pa se je cev snela in padla ponesrečencu po kolenu in prstih desne noge radi neprimernega načina dela.

8. MESARIČ Janez, mat. št. 6004, roj. 8. 10. 1957, stanujoč Kidričevo 9, zaposlen v TOZD Proizvodnja aluminija hala B, se je poškodoval 30. marca 1982. Ponesrečenec je pri ugaševanju a. efekta prijel za vroči del lesa, tako, da je utrpel lažjo opekline kazalca desne roke kljub uporabi zaščitnih rokavic.

TOZD PREDELAVA ALUMINIJA

1. LUBAJ Milan, mat. št. 5910, roj. 8. 5. 1960, stanujoč Doklece 7, zaposlen v TOZD Predelava aluminija — livarna, se je poškodoval 9. marca 1982. Pri sekanju odlite brame je ponesrečenca vroča brama udarila po obrazu in je utrpel lažje opekline.

2. KOREZ Anton, mat. št. 3782, roj. 17. 11. 1947, stanujoč Medvedce 14, zaposlen v TOZD Predelava aluminija, livarna, se je poškodoval 17. marca 1982. Pri nastavljanju litja širokega traku je prišlo do lažje eksplozije v bizeti in je tekoči aluminij ponesrečenca opeknel po vratu in levih roki.

3. ZEBEC Henrik, mat. št. 4176, roj. 9. 10. 1944, stanujoč Medvedce 29 b, zaposlen v TOZD Predelava aluminija — livarna, se je poškodoval 13. marca 1982. Ponesrečenec je pripeljal lonec za prevoz aluminija. Ko je sestopil s prikolice, je mimo pripeljal vozniček el. vilicarja Cenar Anton in mu zapeljal na stopalo leve noge. Stisnilo mu je prste in nart.

4. ČERNEJŠEK Maks, mat. št. 4545, roj. 6. 10. 1950, stanujoč Pečke 39, zaposlen v TOZD Predelava aluminija — livarna, se je poškodoval 5. marca 1982. Ponesrečenec je hotel pospraviti orodje po končanem delu v omaro. Ko je odprl vrata, je izskočila jeklena šipka za zapiranje šob pri vlivanju in ga udarila po desnem očesu.

TOZD VZDRŽEVANJE

1. KROŠL Leopold, mat. št. 4156, roj. 12. 5. 1945, stanujoč Draženci n.h., zaposlen v TOZD Vzdrževanje — strojno, se je poškodoval 25. marca 1982. Pri potiskanju progovnega vozička se je spotaknil ob tračnici na kretnici ter si poškodoval levo nogo v gležnju. Vzrok: Nepredvidnost pri hoji po železniških tirih.

2. VOGRINEC Štefan, mat. št. 4098, roj. 8. 12. 1948, stanujoč Popovci 17, zaposlen v TOZD Vzdrževanje — gradbeno, se je poškodoval 16. marca 1982. Delovna nezgoda se je pripetila v TOZD Glinica — kalcinacija II. Pri čiščenju in prenosu odpadne opeke iz kalcinacijske peči mu je ta pri odlaganju na paleto padla na levo roko zapestja. Vzrok: Nepravilen ročni transport.

3. PINTARIČ Silvester, mat. št. 4902, roj. 1. 1. 1955, stanujoč Tržec 12, zaposlen v TOZD Vzdrževanje — strojno, se je poško-

doval 9. marca 1982. Delovna nezgoda se je pripetila v TOZD Glinica — mokri mlini. Pri vходу v obrat mokri mlini na južni strani mu je spodrsnilo na mokrem cestišču in pri tem padel. Pri padcu si je poškodoval desno nogo v kolenu. Vzrok: Mokro in nevarno cestišče.

4. PUKŠIČ Jožef, mat. št. 5289, roj. 17. 3. 1956, stanujoč Svetinici 11, zaposlen v TOZD Vzdrževanje — gradbeno, se je poškodoval 1. marca 1982. Delovna nezgoda se je pripetila v skladišču lesa. Pri nalaganju desk na MIAG voziček mu je stisnilo med deske kazalec na desni roki.

5. ŠTUHEC Franc, mat. št. 5572, roj. 17. 7. 1962, stanujoč Koračice 19, zaposlen v TOZD Vzdrževanje — strojno, se je poškodoval 4. marca 1982. Delovna nezgoda se je pripetila v strojni delavnici aluminija. Pri dviganju ohišja lomilca skorje iz vozička mu je ohišje spodrsnilo iz rok in mu pri tem stisnilo kazalec leve roke.

6. FIRBAS Ivan, mat. št. 152, roj. 23. 11. 1926, stanujoč Zg. Hajdina 278 b, zaposlen v TOZD Vzdrževanje — avtomacija, se je poškodoval 12. marca 1982. Delovna nezgoda se je pripetila v TOZD Glinica — vparilnica. Pri odvijanju čepa R-1/2" na kondenznem loncu EW mu je zdrsnil vilični ključ 23 mm in pri tem udaril z desno roko po cevovodu. Ponesrečenec je utrpel poškodbo hrbtni strani zapestja desne roke.

7. CIGLAR Jožef, mat. št. 1739, roj. 11. 8. 1930, stanujoč Kajuhovala 1, zaposlen v TOZD Vzdrževanje — strojno, se je poškodoval 2. marca 1982. Delovna nezgoda se je pripetila v strojni delavnici aluminija. Pri vstavljanju stojala z anodnimi klini, v peskalni stroj ga je stisnilo v zapestje leve roke med anodni klin in okvir peskalnega stroja.

8. TURK Alojz, mat. št. 2771, roj. 23. 6. 1939, stanujoč Kidričevo 9, zaposlen v TOZD Vzdrževanje — strojno, se je poškodoval 9. marca 1982. Delovna nezgoda se je pripetila v TOZD Glinica — separacija. Pri žganju grelnih teles v avtoklavu mu je padel ogorek strjenega luga po vekli levega očesa, v trenutku, ko je prenehal z žganjem in si snel ščitnik z obraza.

TOZD PROMET

1. ŠORI Martin, mat. št. 2092, roj. 7. 11. 1935, stanujoč Kicar 86, zaposlen v TOZD Promet — železniški, se je poškodoval 23. marca 1982. Pri premikanju s parno lokomotivo na tiru 10 je ponesrečenec dobil tujek — saje v levo oko.

DS SKUPNIH SLUŽB

1. SKAČEJ Valter, mat. št. 2583, roj. 30. 5. 1933, stanujoč Belšakova 28 c, zaposlen v DS SS gozdna skupina, se je poškodoval 8. marca 1982. Delovna nezgoda se je pripetila v prostorih DS SS. Na poti na malico mu je spodrsnilo na stopnišču, si je zvil gleženj leve noge. Vzrok: Spolsko stopnišče.

Frančka Zajšek

OBVESTILO

Obveščamo štipendisti TGA, da bomo sprejemali prošnje za počitniško prakso do 31. 5. 1982.

Učenci Poklicno administrativne, Upravno administrativne in Ekonomske šole se naj prijavijo v šoli za opravljanje počitniške prakse, saj bo letos šola za te poklice napravila razpored prakse.

V prošnji navedite čas opravljanja počitniške prakse (julij oz. avgust).

Prošnje sprejema Kadrovska socialna služba — Izobraževalni center TGA.

IZOBRAŽEVALNI CENTER

Velika pevška revija DU v Kidričevem

O delovanju društva upokojencev Kidričevo smo v našem glasilu že poročali, sicer bolj poredko, čeprav bi si prav zaradi svoje izredne aktivnosti zaslužili večkrat prostor za prikaz svojih doseženih uspehov. Tokrat sicer ne bomo govorili o posameznikih, ker imajo zasluge za delo društva prav vsi, ki aktivno in marljivo delajo v upravnem odboru društva, to je vsi od predsednika, tajnika, blagajnika pa do slehernega člana, ki je vedno pripravljen žrtvovati svoj delež pri raznih delovnih akcijah. O tem, da so v polnem razmahu pri svoji največji akciji, to je gradnja doma društva upokojencev Kidričevo, smo več ali manj že seznanjeni prek naših informativnih sredstev obveščanja in bomo tudi mi v eni prihodnjih števil Aluminija spregovorili kaj več in tako prikazali njihovo aktivnost. Zato danes o še nekem priznanju, ki bo še bolj potrdilo to, o čemer prav v KS največ slišimo.

Vsako leto se namreč v okviru republiškega merila DU prirejajo tudi revije pevskih zborov društev upokojencev iz vse Slovenije. Take prireditve so namreč vsako leto v drugem kraju Slovenije, letos bo srečanje v Kidričevem. Da bo to zares velika in zanimiva revija že dovolj zgovorno pove sam podatek, da bo sodelovalo kar 15 pevskih zborov DU iz severovzhodne Slovenije v katerih bo nastopilo kar okrog 300 pevcev. Ta velika revija bo v soboto, 15. maja 1982 ob 10. uri dopoldan v veliki dvorani restavracije TGA Kidričevo. Tudi vstopnina bo skromna, saj bo znašala le 30. din po osebi. Trdno smo prepričani, da bomo v velikem številu pohiteli v soboto (15. 5. 1982) v veliko dvorano TGA ter z zanimanjem prisluhnili številnim pevcem in pevkam iz velikega dela naše republike prav na odru v naši

KS v Kidričevem. Da je to zares veliko priznanje za društvo upokojencev Kidričevo, katerim je bila zaupana naloga vseh priprav na tako veliko revijo s strani republiškega odbora DU Slovenije, pa bomo tudi mi vsi najbolj dokazali z našo udeležbo na tej reviji, pa zato naj bi ne bilo nobenega, ki ljubi in spoštuje lepo slovensko pesem, da ta dan ne bi bil prisoten.

Ker sem že uvodoma omenil, da so naši upokojenci zares aktivni, bi ob koncu sestavka dodal še to, da je velika prisotnost in aktivnost zelo uspešna tudi v delovanju DPO i KS, saj so v mnogih primerih ob raznih akcijah bili prav upokojenci tisti, ki so največ sodelovali in jim ni bilo nikoli žal časa, ki so ga vložili s svojim trudom v razne uspešne akcije. V kratkem razgovoru s tajnikom društva upokojencev Kidričevo tovarišem Josipom BANKOM, ki ga (sem skoraj prepričan) poznamo prav vsi občani v KS, mi je dejal, da naj tudi preko našega tovarniškega glasila povabimo člane naše DO, da se v čimvečjem številu udeležijo te zanimive in velike pevške revije.

S svojo udeležbo in prisotnostjo na reviji dokažimo, da smo skupaj z njimi veseli vsake uspešne akcije v naši KS, predvsem pa še, če ta prihaja prav od tistih, ki so si zaslužili res več kot zaslužen pokoj, pa nam s svojimi akcijami naj bodo tudi vzorniki pri našem delu, saj (če bomo ostali zdravi in živi) prihajamo tudi mi z njimi in bomo mnogi koristili sadove njihovega dela — predvsem mislim na novi dom DU Kidričevo. Torej v imenu DU Kidričevo še enkrat VLJUDNO VABLJENI NA ZANIMIVO IN VELIKO PEVSKO REVIZIJO DRUŠTVA UPOKOJENCEV V KIDRIČEVEM!

France MEŠKO

ZAHVALA

Aktiv žena TOZD Vzdrževanje se ob dnevu žena zahvaljuje OO sindikatu TOZD Vzdrževanje, posebno mladinski organizaciji za prisrčno pogostitev ter za obdaritev s spomladanskim cvetjem.

Še enkrat hvala!

Aktiv žena
TOZD Vzdrževanje

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dobrega očeta in dedka Jakoba Gerečnika, se zahvaljujemo godbi na pihala TGA za darovani venec in odigrane žalostinke.

Sin Janez z družino in ostali

V spomin sodelavcu

Pred dvema letoma je odšel iz našega kolektiva v zaslužen pokoj.

Sodelavci smo mu ob odhodu iz kolektiva, v katerem je prebil trideset let, zaželeli mirno in dolgo življenje. Želeli smo, da bi njegova utrujenost, izčrpanost, posledice njegovega tridesetletnega dela v elektrolizi splahnela.

Težkih vsakodnevnih naporov v službi ni zmogel več. Zmogel pa je zadržati svojo bol, nikomur ni želel biti v breme. Njegova skromnost je bila taka, da niti najbližji sodelavci nismo opazili, kako hudo izčrpan je odšel.

Z nadčloveškimi napori je do zadnjega dne pred odhodom v pokoj delal v elektrolizi.

Mladost je preživel v osrčju Haloz. Bil je zdrav in močan kot dren, pravijo njegovi znanci, sovaščani. Ni mu bilo dano uživati mladosti v izobilju, pomanjkanje sredstev za preživljanje je bila vsakdanja stvar.

V času vojne je bil mobiliziran v nemško vojsko, dežetral je iz nje in se priključil borcem NOB. Po končani vojni je aktivno sodeloval kot rezervni starešina JLA, iz številnih delovnih akcij se je vračal s priznanji; medalje krasijo njegov dom.

Vaščani so rekli: »To je naš Franček.« V našem kolektivu pa smo pravili: »Najbolje bo opravil Žižek, on zna presoditi, kaj je prav in kako je treba.«

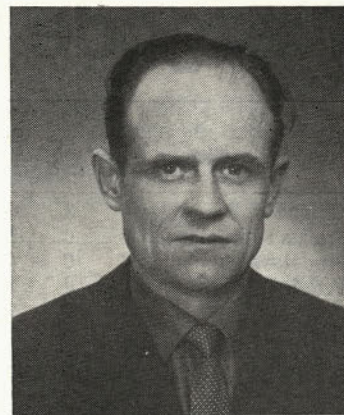
Po letu dni pokoja je omahnil, bilo je 28. maja 1981, tiho, skromno, neslišno. Bil je to Franc Žižek. V personalnem listu, ki ga hranimo v naši delovni organizaciji beremo še to: rojen 16. 10. 1924, Gradišče v Halozah, sprejet na delo 4. 12. 1952, po poklicu delavec v elektrolizi.

Mi, ki smo delali s teboj, pa hranimo o tebi, dragi Franc, veliko lepih spominov.

Tvoje sodelavci

ZAHVALA

Ob mojem zasluženem odhodu v pokoj po tolikih letih dela in vložene truda, po 40. letih delovne dobe, sem bil prijetno presenečen nad pozornostjo mojih sodelavcev in našega sindikata, ki so mi jo izkazali ob mojem odhodu v (upam) zaslužen pokoj. Predvsem prisrčna hvala moji tre-

tji izmeni v TOZD Predelava za izročeno darilo, ki me je zares presenetilo in v mojem srcu potrdilo zaupanje, ki sem ga imel v Vas, dragi moji sodelavci. Veselo je bilo na prireditvi na Hajdini, ki ste mi jo pripravili, še veliko bolj veselo pa je, če si med svojimi sodelavci.

Ne bi se rad osebno zahvaljeval vsem, ki ste mi podarili ob mojem slovesu darila in mi zaželeli srečo in še mnogo zdravih let, vendar naj velja tako tovarišu Potrču (predsedniku sindikata) ter tovarišema Pukšiču in Verdeniku in vsem srčna in iskrena hvala. Želim Vam vsem v bodoče še mnogo delovnih uspehov in tudi zdravja, Vam in vsem Vašim družinskim članom.

Srčna hvala za vse in lep, tovariški pozdrav!

Kovačič Stanko

ZAHVALA

Ob mnogo prerani smrti in težki izgubi mojega dragega moža, očeta in dedka

IVANA IVANUŠA

iz Spuhlje 75 — zaposlenega v TGA Kidričevo v TOZD Tovarna aluminija kot kompresorista — prej tudi žerjavovodja, se najiskreneje zahvaljujem vsem njegovim prijateljem, sodelavcem in znancem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti in za vse, kar ste mi pomagali v mojih težkih bolečih urah trpljenja. Že sama kruta smrt, ki mu ni prizanesla, je napravila svoje — vendar pa mi je v veliko tolažbo to, da nisem ostala z vnukom Slavkom sama — in da ste še vedno zares njegovi sodelavci — delovni tovariši, ki mi lajšate ure bolečine s tolažilnimi besedami upanja. Hvala tako godbi, govornikom, pevcem, darovalcem cvetja in skratka vsem, ki ste ga imeli radi in to tudi dokazali ob njegovem zadnjem potovanju od hiše do zadnjega bivališča na pokopališču v Rogoznici.

Ne morem navajati vseh, ki ste mi izrekli sožalje, vendar prav vsem skupaj srčna hvala s prošnjo, da še kdaj obiščete njegov grob s kakšnim cvetom ali svečko!

Vsem srčna in topla hvala!

Žena Zinka z vnukom Slavkom in vsi ostali!